

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 30 ЖОВТНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 44 VOL. CXV FRIDAY, OCTOBER 30, 2009 No. 44

Триває реєстрація кандидатів на пост президента України

КИЇВ. – 23 жовтня Центральна виборча комісія (ЦВК) розглянула заяви громадян України про самовисування кандидатами на пост президента України та подання виборчого бльоку політичних партій „Бльок лівих і лівоцентристських сил" (Комуністична партія України, Партія „Справедливість", політична партія „Союз лівих сил", Соціял-демократична партія України (об'єднана).

ЦВК зареєструвала кандидатами на пост президента України Олега Васильовича Рябоконя, 1973 року народження, генерального директора Товариства з обмеженою відповідальністю „Меджістерс", який проживає в Києві; Анатолія Степановича Гриценка, 1957 року народження, голову Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони; Арсенія Петровича Яценюка, 1974 року народження, члена Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я; Петра Миколайовича Симоненка, 1952 року народження, члена Комітету Верховної Ради України з питань правової політики.

26 жовтня ЦВК зареєструвала кандидатом на пост президента України Володимира Михайловича Литвина, 1956 року голову Верховної Ради України.

27 жовтня ЦВК зареєструвала кандидатами на пост президента України Сергія Леонідовича Тігіпка, 1960 року народження, який тимчасово не працює; Інну Германівну Богословську, 1960 року народження, першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовности.

28 жовтня ЦВК зареєструвала кандидата на пост Президента України Віктора Федоровича Януковича, 1950 року народження, голову депутатської фракції Партії регіонів у Верховній Раді України.

Секретаріят Центральної виборчої комісії

У Філядельфії відзначено 20-ліття Народного Руху України

Ірина Іванкович-Блощинська

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Після успішних зустрічей з українською громадою в Ню-Джерзі і Ню-Йорку 20 жовтня філядельфійська громада вітала професора-емерита Ратґерського університету, Ню-Джерзі, Тараса Гунчака та відомого письменника, голову Спілки письменників України, депутата Верховної Ради від Бльоку Юлії Тимошенко Володимира Яворівського у приміщенні Українського освітньо-культурного центру.

Завдяки великим зусиллям Української федерації Америки (УФА), яка взяла на себе ролю організатора заходу, та фінансовій підтримці Української федеральної кредитової спілки „Самопоміч" у Філядельфії, зустріч зібрала представників української діяспори третьої та четвертої хвиль еміґрації для відзначення 20-ліття Народного Руху України (НРУ).

Виступає Володимир Яворівський.

Після вітального слова Дарії Лисої, президента УФА, яка представила промовців вечора, слово взяв Т. Гунчак. Він накрес-

(Закінчення на стор. 3)

У Чигирині відновлено резиденцію гетьмана Богдана Хмельницького

Президент України Віктор Ющенко промовляє у Чигирині.

ЧИГИРИН, Черкаська область. – У відкритті відбудованої резиденції гетьмана Богдана Хмельницького взяв участь 17 жовтня Президент України Віктор Ющенко. До Чигирина він прилетів на гелікоптері.

Історико-архітектурний комплекс „Резиденція Богдана Хмельницького" включає музей з приміщеннями канцелярії, вартівнею, скарбницею, власною резиденцією гетьмана, майбутню Посольську вулицю і церкву Б. Хмельницького.

Президент поклав квіти до Монумента в ознаменування боротьби українського народу під проводом Б. Хмельницького, взяв участь у Богослужінні, яке служив Патріярх Київський і всієї України Філарет у місцевій церкві свв. Петра і Павла, у церемонії складання клятви ліцеїстів Київського військового ліцею ім. Івана Богуна та Севастопольського військово-морського ліцею, вручив державні нагороди учасникам відновлення комплексу.

Потім В. Ющенко вийшов до людей, яких було не менше 5,000, і виголосив коротку, але змістовну промову. Мабуть, це був початок президентської кампанії В. Ющенка. Він говорив про те, що саме в Чигирині поставала наша велика українська нація. Тут народжувалося військо, яке звільнило дух народу і проклало шлях до державної незалежности.

В. Ющенко особливо наголошував на важливості відродження історичної пам'яті та історичної справедливости. Він сказав, що українці нарешті почули правду про справжню мету визвольної війни Б. Хмельницького, про Івана Мазепу і Пилипа Орлика, про Голодомор і сталінські репресії.

„Ми маємо спільно стати на захист української державности як найвищої національної мети", – сказав Президент.

Олександер Вівчарик

Майже 5,000 осіб взяли участь у святі. Фото: Олександер Вівчарик

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

У Києві відзначили річниці УПА та УГВР

КИЇВ – У Києві відзначили річниці створення Української Повстанської Армії та Української Головної Визвольної Ради. 25 жовтня урочистим вечором „Лицарі волі" учасники вшанували борців визвольного руху 1940-их років. Незадовго після арешту керівництва Українського державного правління, з ініціятиви Організації Українських Націоналістів та УПА на початку 1944 року з'явився комітет, завданням якого стало створення підпільного парляменту та уряду українського визвольного руху. Так з'явилася Українська Головна Визвольна Рада. „Будемо боротись за те, щоб Ти, Український Народе, був володарем на своїй землі", — йшлося в Універсалі УГВР. У роки боротьби орган тісно співпрацював з УПА. На думку істориків, доказом цього був той факт, що посаду Голови Проводу ОУН, Головного Командира УПА і Генерального Секретаря УГВР обіймала одна й та ж людина — Роман Шухевич, у 1940-их роках, та Василь Кук – у 1950-их. Річницю Української Головної Визвольної Ради не оминув увагою і Президент України Віктор Ющенко. На думку глави держави, вшанування діяльности УГВР є одним з кроків до відновлення історичної справедливости. „Українська Головна Визвольна Рада не лише керувала рухом збройного опору. Вона стала свідченням незнищенности Української держави, продемонструвала світові, що є інша Україна", – йдеться у привітанні Президента України. Напередодні у Києві 67-му річницю створення Української Повстанської Армії відзначили кількатисячним урочистим маршем. Учасники зокрема вимагали на державному рівні визнати боротьбу ОУН і УПА національно-визвольною боротьбою української нації. *(Радіо „Свобода")*

Григорія Омельченка виключили з фракції БЮТ

КИЇВ. — З фракції Бльоку Юлії Тимошенко виключено депутата Григорія Омельченка, — повідомили 22 жовтня засоби масової інформації. Раніше повідомлялося, що Г. Омельченко вийшов з партії „Батьківщина", головою якої є Ю. Тимошенко. Як сказав його колишній колеґа з фракції Сергій Міщенко, фракція прийняла рішення про виключення Г. Омельченка після його виходу з партії. Він додав, що подальше перебування Г. Омельченка у фракції показало б, що фракція сумнівається у трьох інших депутатах, яких називають причетними до „справи Артеку". Саме депутатський запит Г. Омельченка до Президента з подробицями справи про зґвалтування двох дітей (яка стала відома як „справа Артеку"), де згадувалися прізвища трьох депутатів з фракції БЮТ, був оприлюднений на Інтернеті. Сам Г. Омельченко твердить, що оприлюднення відбулося без його згоди й відома. Г. Омельченко відомий як коментатор гучних справ в Україні. Він часто фіґурує в суперечливих розслідуваннях і був членом парляментських комітетів боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Очолював парляментську комісію з розслідування убивства журналіста Георгія Ґонґадзе. *(Бі-Бі-Сі)*

Музей Богдана-Ігоря Антонича відкрився на Львівщині

ЛЬВІВ. — Перших відвідувачів прийняв 26 жовтня музей українського поета Богдана-Ігоря Антонича, відкритого у селі Бортятин Мостиського району Львівської области у рамках відзначення 100-річчя від дня його народження. Музей створено в будинку, де мешкали батьки поета й минули його дитячі та юнацькі роки. Як розповів головний ініціятор створення музею-садиби, поет, почесний голова оргкомітету, лавреат Шевченківської премії Роман Лубківський, ім'я Б.-І. Антонича, який прожив неповних 28 років, стоїть поряд з відомими у світі поетами України. Нині твори цього самобутнього майстра пера читають англійською, словацькою, польською, литовською, чеською, російською та іншими мовами світу. Почесне місце в експозиції музею-садиби зайняла щойно видана у Мостиській друкарні книга Василя Чавса, на сторінках якої йдеться про життя і творчість поета. Відкриття музею-садиби було передбачено одним з пунктів Указу Президента України Віктора Ющенка про відзначення 100-річчя від дня народження Б.-І. Антонича. Ця подія є ще одним кроком на шляху відродження національної пам'яті, утвердження духовної цілісности України. (*„День"*)

Львівській ґалерії мистецтв надано статус національної

ЛЬВІВ. — Президент України Віктор Ющенко підписав 23 жовтня Указ „Про надання Львівській ґалерії мистецтв статусу національної". Як зазначається в Указі, цей крок зроблений з метою подальшого розвитку музею, що є одним із провідних музеїв України. (*„День"*)

До 85-річчя П. Загребельного провели науковий форум

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — 23 жовтня відбувся науковий форум до 85-річчя від дня народження Павла Загребельного. Наукова конференція відбулася у Дніпропетровському національному університеті, який визнали загальноукраїнським центром вивчення творчости колишнього випускника, клясика української літератури. Фахівці університету кажуть, що саме в Дніпропетровську відбулись знакові для українського письменника події – перші твори, перша збірка і, нарешті, знайомство з коханою жінкою. У конференції брали участь пів сотні знаних українських літературознавців, а також молоді науковці. До ювілею студенти підготували драматичну виставу „І диво це ніколи не закінчується і не переводиться..." за мотивами творів П. Загребельного. З Дніпропетровським університетом пов'язане життя і творчість ще одного відомого українського письменника, Олеся Гончара. Влітку 2008 року університет перейменували на його честь. П. Загребельний – Герой України, лавреат Шевченківської премії, автор десятків прозових творів, п'єс і кіносценаріїв. Помер в лютому цього року в Києві. *(Радіо „Свобода")*

„Артеківську справу" передали до Генпрокуратури

КИЇВ. — Заступник Генерального прокурора України Віктор Пшонка 24 жовтня повідомив, що розслідування карної справи про розбещення дітей в Міжнародному дитячому таборі „Артек" передано до Генеральної прокуратури. В. Пшонка сказав, що у цій справі наразі немає інших звинувачених, окрім батька дітей, який перебуває під арештом. Генеральний прокурор Олександер Медведько заявив у парляменті, де заслухали інформацію про „артеківську справу", що прокуратура звернулася з проханням до Міністерства внутрішніх справ розслідувати „недбальство" у розслідуванні, яке, буцімто, затягувалося. Тим часом речниця директора „Артеку" повідомила, що директора Бориса Новожилова, який наразі перебуває в лікарні, охороняють працівники міліції. Кілька тижнів тому депутат від Партії Реґіонів Вадим Колесніченко оприлюднив дані про сексуальне розбещення дітей, які перебували в дитячому центрі „Артек". Міністер внутрішніх справ Юрій Луценко повідомив, що кілька місяців тому було заарештовано батька дітей, який працював в „Артеку", а кілька керівників „Артеку" проходять у справі як свідки. У засобах інформації з'явилися припущення, що до справи могли бути причетні кілька депутатів, які такі звинувачення спростовують. Керівництво „Артеку" неодноразово заперечувало, що на території табору мало місце сексуальне знущання над дітьми. *(Бі-Бі-Сі)*

У Львові відзначили 20-ту річницю визвольних рухів

ЛЬВІВ. — Колишні дисиденти і правозахисники 26 жовтня зібралися у Львові, щоб відзначити 20-ту річницю початку народних рухів у Східній Европі. „За нашу і вашу свободу" – під цим гаслом вони боролися за демократію. Близько 200 учасників з країн Східної Европи, Балканів та Кавказу упродовж трьох днів аналізували наслідки змін, що відбулися після падіння Берлінського муру. А також здобутки і помилки на своєму шляху. Два десятиліття тому вони стояли біля джерел дисидентських рухів у країнах Східної Европи і республіках колишнього СРСР. Саме завдяки народним рухам країни реґіону звільнилися від комуністичного режиму і стали на демократичний шлях розвитку. Ціла низка народів, зокрема й Україна, отримали незалежність. Посол Польщі в Україні Яцек Ключковський також визнає важливим досягненням покращення стосунків між країнами реґіону: „Саме з цих часів ми почали будувати між поляками і українцями, між нашими народами, нову солідарність. Не тільки в боротьбі, а й у побудові нового демократичного ладу". Важливою метою конференції, на думку організаторів, є також заохочення до процесів демократизації молодого покоління Росії, Білорусі та країн Середньої Азії. Вони розповідають молодим, як колись видавали підпільні газети і організовували страйки, а їх переслідували і садили в тюрми. Щоб ще раз нагадати наступникам, – те, що вони мають нині, дісталося нелегко. Серед учасників конференції – Надя Дюк, директор европейських та евразійських програм Національного фонду демократії США. Вона сказала: „Ми повинні сьогодні зосередитися не тільки на розмовах про спільні принципи. Ми маємо зробити так, щоб ці досягнення стали незворотніми". Організатором заходу виступили Товариство Лева (Львів) та Фонд „Демократичні ініціятиви" спільно з українськими та міжнародними партнерами. *(„Голос Америки", „День")*

Представили проєкт реставрації Софіївського іконостасу

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — В Івано-Франківському художньому музеї відкрили фотоекспозицію „Срібні царські ворота іконостасу Софіївського собору у Києві. Спільний проєкт українських та польських реставраторів". Два роки праці фахівців польських майстерень реставрації пам'яток старовини з Варшави, спільні наради, численні перетини кордонів і пов'язані з цим митні поцедури, 135 кілограмів срібла на відновлення порізаного у 1920-их роках на частини і готового до продажу за кордон іконостасу – так згадує про цей спільний проєкт директор Львівського філіялу Національного науково-дослідного реставраційного центру України, народний художник України Мирослав Откович. У 2008 році відновлені срібні ворота іконостасу Софіївського собору освятив Вселенський Патріярх Вартоломій І. „Раніше собор був музеєм. З іконостасом, але без царських воріт. Тепер відбулася якби сакралізація Софії Київської заново, храм відродився", – наголошує М. Откович. Виставка проходить під патронатом Генерального консула Польщі у Львові Ґжеґожа Опалінського. *(Радіо „Свобода")*

Відбувся Собор Української Лютеранської Церкви

КРЕМЕНЕЦЬ. — Собор Української Лютеранської Церкви (УЛЦ) відбувся 21-22 жовтня у Кременці під гаслом „Вірую в спільноту святих". На Соборі було прийнято рішення про зачислення білоруських лютеранських громад Мінська і Жодино до складу Української Лютеранської Церкви. Ці дві громади раніше належали до Союзу євангельсько-лютеранських громад в Республіці Білорусь, яка була частиною ліберальної Євангельсько-Лютеранської Церкви в Росії та інших країнах, проте відійшли від нього через непорозуміння з церковним управлінням і виявили бажання приєднатися до УЛЦ. *(„Майдан")*

Міністер економіки України Богдан Данилишин відвідав США

НЮ-ЙОРК. – Для проведення другого спільного засідання Українсько-Американської ради з торгівлі та інвестицій та з метою переговорів щодо поглиблення двосторонньої співпраці з 13 до 18 жовтня українська делеґація на чолі з міністром економіки України Богданом Данилишиним перебувала з офіційною візитою у США.

14 жовтня відбулася зустріч міністра Б. Данилишина з торговельним представником США Роналдом Кірком, під час якої обговорено стан та перспективи розвитку двостороннього торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва.

14 жовтня у Вашінґтоні під головуванням Б. Данилишина та Р. Кірка відбулося Друге засідання Українсько-Американської ради з торгівлі та інвестицій, участь у якій взяли представники центральних органів виконавчої влади та підприємці України і США.

Також 14 жовтня Б. Данилишин зустрівся з головою Комісії з міжнародної торгівлі США Сарою Ерноф і з видатними діячами української громади, яким він вручив почесні грамоти Кабінету міністрів України і відзнаки Міністерства економіки. Зокрема були нагороджені Зеня Черник, Андрій Бігун, Наталія Яресько, Марта Фаріон та Богдан Ватраль.

Особливу вдячність міністер висловив президентові Українсько-Американської підприємницької ради Морґанові Віліямсові за підтримку позитивних тенденцій розвитку двостороннього економічного і торговельного співробітництва між Україною і США та нагородив його медалею Міністерства економіки України.

15 жовтня у Вашінґтоні Б. Данилишин виступив на відкритті Першого щорічного міжнародного форуму на тему „Вплив ґльобальної світової кризи на економіку України та розвиток двосторонніх торговельно-економічних відносин в умовах кризи". У форумі взяли представники урядів України і США, Конґресу США, Українсько-Американської підприємницької ради, міжнародних фінансових інститутів, ділових кіл України та США.

Міністер економіки Б. Данилишин зустрівся з першим заступником Державного секретаря з торгівлі США Денисом Гайтавером.

15 жовтня відбулася зустріч міністра Б. Данилишина з співголовами груп сприяння Україні в Палаті представників Конґресу США Марсі Каптур та Джимом Ґерлахом. Учасники зустрічі обговорили питання залучення інвестицій у розвиток сільського господарства України та співпрацю в рамках проведення фінальної частини Чемпіонату Европи з футболу Евро-2012.

Під час зустрічі в Ню-Йорку (зліва сидять): Володимир Процько – заступник керівника Торговельно-економічної місії України у США, Генадій Надоленко – керівник Торговельно-економічної місії України у США, Сем Натапофф – заступник комісара штату Ню-Йорк з питань міжнародного розвитку, старший радник губернатора штату, Богдан Данилишин – міністер економіки України, Андрій Шуль, (стоять зліва) перші двоє – представники уряду штату Ню-Йорк, Ленокс Руїз – директор міжнародного відділу штату Ню-Йорк, Павло Попов – директор департаменту Міністерства економіки України, відповідальний секретар Української частини Ради, далі – представник штату Ню-Йорк, Елі Гундус – директор з питань міжнародного підприємництва Торгово-промислової палати Мангетена, Хорхе Жукоскі – президент Американської торгово-промислової палати в Україні, Олег Погодін – представник українського підприємництва, Юрій Гусєв – керівник групи радників міністра економіки, двоє інших – з уряду штату Ню-Йорк.

У Вашінґтоні Б. Данилишин мав зустріч з виконуючим обов'язки президента Корпорації закордонних приватних інвестицій (Overseas Private Investment Corp. – OPIC) Лері Спінелі, під час якої учасники зустрічі висловили сподівання щодо якнайшвидшого вреґулювання ситуації у відносинах України та OPIC.

16 жовтня Б. Данилишин зустрівся з професорськими та викладацькими колективами університетів Ню-Йорку, з віце-президентом Міжнародного рейтинґового аґентства „Moody`s Investors Service" Джонатаном Шіфером, з старшим радником губернатора штату з питань міжнародної торгівлі та розвитку Семом Натапофим та президентом Торгово-промислової палати Мангетену Ненсі Плогер.

16 жовтня міністер Б. Данилишин у Ню-Йорку відвідав одну з найбільших та найвідоміших фондових бірж світу NASDAQ та взяв учать у закритті торгів.

„Ця візита та проведені зустрічі є важливим інструментом розвитку двосторонніх торговельно-інвестиційних взаємин між Україною і США, що сприяють розширенню та поглибленню стратегічного партнерства між країнами і є основою для прискорення процесу інтеґрації України до ґльобальної економічної системи", – вважає Б. Данилишин.

Роксолана Стадник

У Філядельфії...

(Закінчення зі стор. 1)

лив головні передумови виникнення НРУ, які сприяли відродженню національної свідомости українців. НРУ був заснований 8-10 вересня 1989 року в залі Київського політехнічного інституту під час першого установчого з'їзду в присутності 1,109 делеґатів. Серед засновників були Михайло Горинь, Іван Драч, В. Яворівський, Т. Гунчак та інші.

Учасники вечора мали нагоду переглянути відеомонтаж Миколи Дармохвала, складений з кадрів установчого з'їзду. Цей фільм висвітлив головні думки та ідеї промовців – В. Яворівського, І. Драча, Леоніда Кравчука, полковника Вілена Мартиросяна, інтерв'ю Т. Гунчака українській молодіжній радіопрограмі.

Після перегляду відеомонтажу слово взяв В. Яворівський, який зазначив: „Це була унікальна організація, яка підняла український народ, котрий пережив розкуркулення, Голодомор, репресії 1937 року, Другу світову війну, Чорнобиль. Попри це все, ми – невмирущі, нас не знищити". Письменник, роман якого „Чорнобиль" перекладений на 49 мов, підкреслив особливу ролю цієї трагедії у переорієнтації ідейного світогляду українців. В. Яворівський висловив сподівання, що „нинішня, четверта хвиля стане останньою українською еміґрацією, а після неї на Заході будуть лише українські туристи".

Мистецьким завершенням вечора став виступ Заслуженої артистки України Галини Данилової-Яворівської, яка подарувала присутнім поетичний вінок з віршів Ліни Костенко, Василя Симоненка та І. Драча. Від імені УФА Д. Лиса висловила подяку Т. Гунчакові та В. Яворівському за візиту до Філядельфії.

Промовляє професор Тарас Гунчак.

Вірші читає Заслужена артистка України Галина Данилова-Яворівська.

Померла правозахисниця І. Сеник

ЛЬВІВ. — 25 жовтня померла член Організації Українських Націоналістів, член Української Гельсінкської групи, відома поетеса Ірина Сеник.

Народилася І. Сеник 8 червня 1926 року. Від 1939 року була зв'язковою у юнацькій мережі ОУН, а у 1941 році стала членом ОУН.

Як учасницю національно-визвольного руху 12 грудня 1945 року її було заарештовано за звинуваченням у „зраді Батьківщини" і засуджено у березні 1946 року на 10 років таборів. Покарання І. Сеник відбувала в таборах Іркутської области. З 1955 тяжко хворіла, ледве не померла. Закінчила у Новокузнецьку медичне училище.

У вересні 1968 звільнена з умовою, що не повернеться до Львова. Оселилася в Івано-Франківську, де близько зійшлася з шістдесятниками. Однак, у 1972 році знову була заарештована за проведення „антирадянської аґітації і пропаґанди".

У січні 1973 року Івано-Франківський обласний суд визнав І. Сеник особливо небезпечною рецидивісткою. Враховуючи інвалідність, її було засуджено на шість років таборів суворого режиму і на п'ять років заслання.

У листопаді 1978 року, після відбуття таборів, І. Сеник була етапована на п'ятирічне заслання. Загалом І. Сеник провела у неволі 34 роки.

Поховання І. Сеник відбулося на Личаківському кладовищі. *(Інститут масової інформації)*

АМЕРИКА І СВІТ

Г. Клінтон здійснила візиту до Пакистану

ІСЛЯМАБАД, Пакистан. — Прибувши 28 жовтня до Ісламабаду, Секретар Державного департаменту США Гіларі Клінтон заявила про намір відкрити нову сторінку у взаєминах між двома країнами. Останніми роками головною темою двосторонньої співпраці стала боротьба з тероризмом, сказала Г. Клінтон. Вона високо оцінила працю пакистанського уряду в цьому напрямку. За словами Держсекретаря США, одна з причин її візити до Ісламабаду – заручитися підтримкою Пакистану на збільшення чисельности американських військ в Афганістані, якщо таке рішення буде ухвалене. Візита Г. Клінтон до Пакистану тривала три дні. *(Радіо „Свобода")*

В Афганістані загинуло 14 американців

КАБУЛ, Афганістан. — За повідомленнями сил НАТО в Афганістані, у двох окремих випадках 26 жовтня розбилися три коаліційні гелікоптери, внаслідок чого загинуло щонайменше 11 вояків США і троє цивільних американців. У заяві НАТО зазначається, що один гелікоптер розбився у західньому Афганістані після того, як американські та афганські військовослужбовці вчинили рейд на схованку бойовиків, в ході якого вбито 12 підозрюваних талібів. Серед поранених – 14 афганських військовослужбовців, 11 американських вояків і одна цивільна особа. Причину катастрофи покищо не встановлено, проте представники НАТО сумніваються, що гелікоптер збили бойовики. В іншому випадку у південному Афганістані, того ж дня вранці, два гелікоптери розбилися у висліді зіткнення, внаслідок чого загинуло четверо американських вояків. У заяві НАТО говориться, що причина катастрофи розслідується, проте вже встановлено, що жоден з гелікоптерів не потрапив під ворожий вогонь. *(„Голос Америки")*

Суд відхилив чергову апеляцію І. Дем'янюка

МЮНХЕН, Німеччина. — Конституційний суд Німеччини 22 жовтня відмовився розглянути чергову апеляцію адвокатів Івана Дем'янюка з проханням припинити справу проти їхнього клієнта на підставі того, що він уже зазнав сім років ув'язнення у зв'язку із звинуваченнями, висунутими проти нього у 1980-их роках. І. Дем'янюка, якому 89 років, у травні депортували з США до Мюнхену, де суд над ним за звинуваченнями у причетності до вбивства 28 тис. євреїв в концтаборі в Собіборі має розпочатися 30 листопада. І. Дем'янюка у 1980-их роках судили в Ізраїлі за подібними звинуваченнями, але він був виправданий Верховним судом країни. *(„Голос Америки")*

На зимовий час

У ніч з 31 жовтня на 1 листопада в США впроваджується зимовий відлік часу. Стрілки годинників треба перевести на годину назад.

Президент США Б. Обама засудив напади у Багдаді

БАГДАД, Ірак. — Президент США Барак Обама очолив міжнародний осуд подвійного нападу бомбістів-смертників, у висліді якого загинули принаймні 155 осіб. В. Обама назвав напади, найгірші в Іраку за понад два роки, „ненависними і руйнівними". Міністер закордонних справ Великобританії Дейвид Мілібанд сказав, що вони були „страшним нагадуванням про загрозу, що виходить від насильницького екстремізму". Вибухами були уражені Міністерство юстиції та будівлі місцевої адміністрації поряд з сильно укріпленою „Зеленою зоною". Понад 520 осіб зазнали поранень, коли два начинені вибухівкою автомобілі вибухнули у швидкій послідовності в багатолюдному місці. Президент Б. Обама розмовляв з іракським прем'єр-міністром Нурі Малікі і Президентом Джалалем Талабані, щоб пообіцяти підтримку. Б. Обама сказав у своїй заяві: „Я рішуче засуджую ці обурливі напади на іракський народ, а також передаю свої найглибші співчуття тим, хто втратив рідних і близьких. Ці вибухи не служать жодній іншій меті, окрім убивства безневинних чоловіків, жінок та дітей, і вони лише показують ненависні і руйнівні наміри тих, хто заперечує іракському народові таке майбутнє, на яке він заслуговує". Загалом, насильство в Іраку в порівнянні з минулим роком різко скоротилося, хоча спорадичні напади ще трапляються в деяких реґіонах країни. Є побоювання, що насильство може зрости, оскільки країна рухається до парляментських виборів, запланованих на січень наступного року. *(Бі-Бі-Сі)*

Віце-президент США Дж. Байден перебував з візитою у Польщі

ВАРШАВА, Польща. — Віце-президент США Джозеф Байден 22 жовтня перебував у Варшаві, що була першою зупинкою в його чотириденній европейській поїздці, яка, крім Польщі, включала також відвідини Румунії та Чеської Республіки. У програмі Дж. Байдена були розмови з прем'єр-міністром Польщі Доналдом Туском і Президентом Лєхом Качинським. З Варшави американський віце-президент поїхав до Букарешту, а згодом у Прагу. Представники Білого Дому повідомили, що віце-президент Дж. Байден обговорюватиме з европейськими провідниками питання розширення торговельних взаємин і зміцнення демократії. Речники американського уряду заперечили, що турне віце-президента є відповіддю на розчарування Варшави і Праги з приводу скасування США планів щодо розміщення на території Польщі та Чехії елементів системи протиракетної оборони (ПРО). Минулого місяця Президент Барак Обама оголосив, що США, замість пропонованої урядом Джорджа Буша системи ПРО, мають намір розробити новий, ефективніший протиповітряний щит, який, серед іншого, включатиме радари і ракети-перехоплювачі морського базування. *(„Голос Америки")*

У Греції почалася естафета олімпійського вогню

АТЕНИ, Греція. — В Олімпії 22 жовтня запалили Олімпійський вогонь для XXI зимових Олімпійських ігор, які відбудуться 12-28 лютого 2010 року у канадському Ванкувері. Першим смолоскипоносцем є грецький чемпіон з слалому-ґіганта 31-річний Василіс Дімітріядіс. Він пробіжить на першому етапі грецької естафети Олімпійського вогню, яка протягом восьми днів буде проходити грецькими містами і завершиться 29 жовтня на історичному біломармуровому стадіоні в Атенах, де у 1896 році відбулися перші Олімпійські ігри. Там Олімпійський вогонь буде передано організаторам XXI зимових Олімпійських ігор у Ванкувері. Крім 700 греків, смолоскип понесуть понад 12 тис. канадців. У Канаді він за три з половиною місяця подолає понад 45 тис. кілометрів *(„День")*

Суд над Р. Караджичем розпочався без нього

ГАҐА, Голяндія. — 26 жовтня перед міжнародним трибуналом у Газі розпочався судовий процес над колишнім провідником боснійських сербів Радованом Караджичем, якого звинувачено у скоєнні воєнних злочинів. Одначе, місце підсудного було порожнім. Р. Караджич відмовився прибути на відкриття суду, наполягаючи на тому, що йому необхідно більше часу, аби підготовитися до справи. Р. Караджич здійснює власний захист на процесі. Після 20 хвилин сесію закрито. Прокурори кажуть, що, перебуваючи 15 місяців під вартою і маючи допомогу цілої команди юристичних дорадників, Р. Караджич мав бути готовим до справи. Суд зазначив, що права Р. Караджича були взяті до уваги. Р. Караджича звинувачують, серед іншого, у геноциді за його ролю в організації масового вбивства до 8,000 мусульманських чоловіків і хлопців у Сребрениці у 1995 році. *(„Голос Америки„)*

Пентаґон будує бази в Румунії і Болгарії

ВАШІНҐТОН. — Витрати Пентаґону на будівництво своїх баз у Румунії та Болгарії складуть 110 млн. дол., повідомила 22 жовтня американська військова газета „Stars and Stripes". Будівельні роботи в Румунії, на які було виділено 50 млн дол., повинні бути завершені в наступні два місяці, тоді як болгарську базу сподіваються здати до ужитку в 2011 або 2012 році. Згідно з плянами, у Румунії передбачається розмістити 1,600 американських військовослужбовців, у Болгарії – 2,500. В обох цих країнах відбуваються спільні навчання з участю 2,000 американських вояків. Вони повинні завершитися наприкінці цього місяця. Командувач Об'єднаної оперативної групи Схід полковник Гері Рас підкреслив, що ніхто в Румунії та Болгарії не висловлює заперечень проти присутности там американських вояків. Будівництво баз у Румунії та Болгарії здійснюється згідно з програмою передислокації американських військ за кордоном, про яку оголосив у 2004 році Президент Джордж Буш. В її основі – збереження в Европі щонайменше 55 тис. військовослужбовців США з переведенням їх, головним чином з Німеччини, на територію нових союзників у НАТО серед східньоевропейських країн. Пентаґон стверджує, що йому потрібні частини передового базування, що містяться якнайближче до близькосхідного реґіону. *(„Кореспондент")*

Держдепартамент США оприлюднив доповідь про свободу релігії

ВАШІНҐТОН. — У щорічній доповіді про дотримання свободи релігії у світі, оприлюдненій 27 жовтня, різкої критики зазнали такі держави, як Іран, Північна Корея, Узбекистан, Китай, Савдійська Арабія. В Ірані, на думку авторів доповіді, збільшився тиск влади на представників релігійних меншин, а в Узбекистані за їхню діяльність законодавство передбачає кримінальне покарання. У дослідженнях, якими були охоплені близько 200 країн, відзначаються поступи у міжрелігійному діялозі в деяких державах світу. Бірма, Китай та Куба – країни, у яких найбільше порушують релігійні свободи. Про це йдеться у річному звіті Державного департаменту США, опублікованому 27 жовтня, про дотримання релігійних свобод у світі. Афганістан, Іран та Північна Корея названі як країни, які здійснюють або толерують особливо жорстокі порушення релігійних прав. Водночас, як зазначається у звіті, у таких країнах, як Багрейн, Індія та Сербія ситуація з релігійними свободами за останній рік покращилась. Державний секретар США Гілари Клінтон заявила, що США будуть завжди виступати проти дискримінації на основі віросповідань та проти релігійних переслідувань. *(„Голос Америки", Радіо „Свобода")*

„Forbes" назвав найнебезпечніші міста США

НЮ-ЙОРК. — Столиця автомобілебудування Дійтройт стала, згідно з оцінкою журналу „Forbes", найнебезпечнішим для життя містом США. На кожні 100 тис. мешканців міста, населення якого становить майже 2 млн. осіб, торік припало 1,220 злочинів, пов'язаних з насильством. У середині XX ст. Дітройт, основу індустрії якого становили підприємства успішних компаній „Ford", „General Motors" і „Chrysler", був одним з найбагатших міст Північної Америки. Подальший занепад автомобілебудування, безробіття, масові від'їзди з міста та покинуте житло створили ґрунт для зростання злочинности. Серед найбільш проблемних міст США також фігурують Мемфіс, Маямі, Лас-Веґас, каліфорнійський Стоктон. Колись кримінальна столиця США і найбільший меґаполіс Ню-Йорк втратив сумну славу і фігурує в десятці найбезпечніших міст Північної Америки, за версією „Forbes". В цілому по країні злочинність з початку року знизилася на 3.5 відс. проти аналогічного періоду 2008 року. *(УНІАН)*

Кандидати на пост президента України

Олег Рябоконь

Анатолій Гриценко

Арсеній Яценюк

Петро Симоненко

Володимир Литвин

Сергій Тігіпко

Інна Богословська

Віктор Янукович

Виправлення помилок

У статті Анатоля Камінського „Деякі уточнення до „роз'яснень" (ч. 42) друге речення, у другому уступі другої колонки слід читати: „Тому у листі від Проводу ОУН в Україні з липня 1950 року..." і далі – за текстом.

У підписі під світлиною репортажу „Гуцульске весілля" в Українському американському культурному центрі" (ч. 42) має бути: „Троїсті музики – Артем Мілявський,Роман Констанкевич...". та Ігор Шабловський".

Пам'яті Якова Сусленського

19 жовтня в Єрусалимі помер видатний громадський діяч, колишній політв'язень Яків Сусленський. Він народився в Ленінградській області в 1929 році. Був учителем англійської мови. З молодих років брав активну участь у правозахисному русі і в 1970 році був заарештований і ув'язнений у Владимирській тюрмі, в таборах Пермі та Мордовії. Двічі його судили уже в таборах, дев'ять місяців він провів у карцерах і одиночних камерах.

У 1977 році Я. Сусленський був звільнений і виїхав з дочкою до Ізраїлю, де присвятив себе громадській діяльності, створив Комітет єврейсько-української співпраці, а потім Товариство єврейсько-українських зв'язків, котре очолював майже 30 років.

Я. Сусленського поховали на кладовищі в столичному районі Гіват-Шауль. На прощанні з ним був Посол України в Ізраїлі Ігор Тимофеєв.

Я. Сусленський був ініціятором статусного руху політв'язнів – етапу боротьби за надання їм правового статусу, що відповідає міжнародним актам про права людини. Цей етап почався у 1974 році. Політв'язні відмовлялися від примусової праці та виконання принизливих для гідности людини умов ув'язнення. Мотиви руху були викладені в Зверненні групи політв'язнів до ООН.

Текст звернення написав Я. Сусленський. Його підписали Павло Кампов, Юрій Гродецький, Микола Бондар, Анатолій Здоровий, Віталій Калиниченко, Степан Сапеляк. Першим на статус перейшов В. Калиниченко, потім почався масовий перехід політв'язнів на статус. Політв'язнів карали переведенням на суворий режим з пониженим харчуванням та додатковими обмеженнями на листування, забороною побачень з рідними.

В квітні 1975 року політв'язні Володимир Буковський, Левко Лук'яненко, Давид Черноглаз, Микола Будулак-Шаригін, Владлен Павленков розробили проєкт Статусу політв'язня, який був переданий в мордовські та уральські політичні табори, потрапив за кордон. На Заході проєкт був відомий як „Звернення 67-ми". Рух статусників підтримали московські правозахисники.

У боротьбі за статус політв'язня брали участь українці Юрій Шухевич, Л. Лук'яненко, Валентин Мороз, М. Будулак-Шаригін, Олесь Сергієнко, Зиновий Антонюк, А. Здоровий, Володимир Ракицький, М. Бондар, Андрій Турик, Роман Гайдук, Зорян Попадюк, Леонід Педан та інші.

Св. п. Яків Сусленський

У створеному 15 серпня 1979 року Комітеті єврейсько-українського співробітництва більше половини членів становили колишні політв'язні СРСР. Комітет підтримував національно-визвольний рух українського народу, налагоджував тісні контакти з українцями в усьому світі. Москва з тривогою та занепокоєнням сприйняла вістки про спроби налагодження відносин між діяспорами двох народів.

Тільки у 1990 році відбулася перша поїздка в Україну голови Комітету Якова Сусленського та розпочалася співпраця з Україною. В 1981 році Комітет було трансформовано в Товариство єврейсько-українських зв'язків, яке видало 21 число журналу „Діялоги", присвяченого єврейсько-українським стосункам.

Важливим напрямком праці Я. Сусленського став пошук українських Праведників народів світу. Тривають зусилля Товариства, спрямовані на визнання Праведником світу Митрополита Андрея Шептицького, який врятував понад 150 євреїв під час Другої світової війни. Я. Сусленський та група його однодумців 18 разів зверталися у цій справі до суду, утім, безрезультатно.

Товариство було організатором та учасником багатьох міжнародних заходів єврейської та української громад, зокрема в 1992 році форуму єврейсько-української громадськости. Я. Сусленський написав декілька книжок, зокрема щодо українських Праведників народів світу („Справжні герої", 1993) , українсько-єврейських відносин („Островки приязні", 1983) та ін.

Указом Президента України у 2007 році Я. Сусленський був нагороджений орденом „За заслуги" III ступеня.

Світлана Глаз,
Єрусалим

Яків Сусленський в редакції газети „Свобода" (1992 рік).

„Якщо хочеш миру...“

Абсурдною виглядає думка, що хтось може не хотіти миру. Усі його хочуть. Точніше – усі його хочуть для себе. Для інших – не конче. Росія також хоче миру для себе, але не для Грузії і не для України. Та й крім Росії є в світі такі войовничі монстри, котрі змушують пам’ятати стародавню політичну істину: „Якщо хочеш миру, готуйся до війни“. Особливо це важливо для України, котра вже один раз, за Центральної Ради і надмірної миролюбности своїх провідників, лібералів-соціялістів, фатально попеклася, зіґнорувавши потребу створення сильного українського війська.

Чи ж засвоїла цю науку історії влада сучасної Української держави? Швидше ні, ніж так. Коли у вересні минулого року формувався державний бюджет на 2009 рік, уряд виділив на розвиток Збройних Сил мізерні фонди – 10 млрд. грн, що становить лише 0.85 відс. від внутрішнього валового продукту. „Це найнижчий показник за всі роки незалежности України. Недофінансування армії є прямою загрозою безпеці нашої держави“, - сказав тоді міністер оборони Юрій Єхануров.

У висліді українське військо залишилося не тільки без давно назрілого технічного оновлення, але навіть без достатніх харчів. Ю. Єхануров, який декілька разів привселюдно нагадував про цю гостру проблему і закликав „годувати свою армію, аби не довелося годувати чужу“, став більмом в оці уряду і в червні 2009 року був звільнений з посади міністра оборони. Незалежні експерти назвали це звільнення помстою Прем’єр-міністра Юлії Тимошенко за те, що Ю. Єхануров послідовно підтримував політичний курс Президента Віктора Ющенка. Але насправді вийшло щось гірше – помста Україні, котра на сьогоднішній день залишається з неготовим до оборони країни військом.

Від червня незабаром мине вже пів року, а Міністерство оборони все ще не має керівника. До того ж, цими днями, доведений до відчаю тяжкою ситуацією у війську, зрезиґнував начальник Генерального штабу Збройних Сил України генерал армії Сергій Кириченко.

„Сьогодні ані Президента, ані уряд взагалі не хвилює, чи є в Міністерстві оборони міністер, чи є начальник Генерального штабу. Сьогоднішній владі Збройні Сили абсолютно непотрібні“ , – сказав у груповому інтерв’ю для Бі-Бі-Сі колишній міністер оборони України Олександер Кузьмук.

А тим часом 21 жовтня Державна Дума Росії схвалила запропоновані Президентом Дмитром Медведєвим нові поправки до недавно прийнятого закону, який доволяє застосування російського війська за межами Росії. На цей раз вже йдеться про те, що російські Збройні Сили можуть бути використані для захисту росіян, котрі проживають в інших країнах...

Коментарі, як то кажуть, зайві.

ЖОВТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Питання питань

Вернімося на хвилину в недалеке минуле, кажучи словами Івана Франка – в „розвидняющийся день“ другої половини 1980-их років, коли ґорбачовська „перебудова“ трохи попустила руку тоталітарного режиму на горлі українства, й воно негайно завирувало, закипіло жадобою волі і правди, взялося визволяти від намулу джерела національної пам’яті і духовної сили. Одним з них була рідна мова, на той час уже напівзнищена, витіснена на суспільні загумінки. Не Михайло Ґорбачов, а сам Бог відвів від неї смертельну небезпеку, тому національний ентузіязм того періоду величезною мірою був пов’язаний з завданням відродження української мови.

Мав глибоку рацію американський лінґвіст Уріель Вайнрайх, пишучи про внутрішній зв’язок кожного національного руху в світі з національною мовою: „Мова є недоторканною сутністю нації, й коли виникає загроза для мови, почуття вірности їй перетворює мову в символ віри, у святиню“.

Отож не дивно, що, скоряючись перед високою хвилею українського національного руху, Верховна Рада – властиво, ще вповні радянська – 28 жовтня 1989 року, рівно 20 літ тому, майже одностайно проголосувала за Закон „Про мову в Українській РСР“. Він проголошував: „Державною мовою Української Радянської Соціялістичної республіки є українська мова...“.

На підставі цього закону Рада Міністрів УРСР 12 лютого 1991 року схвалила „Державну програму розвитку української мови та інших національних мов в Українській РСР на період до 2000 року“. Але програму тодішні чиновники не квапилися виконувати, тим більше, що сам Закон „Про мову в Українській РСР“ був надміру ухильний, компромісний, принаймні не такий радикальний, як подібні постанови, скажімо, грузинського чи прибалтійських парляментів. Він зайве підкреслював особливе значення російської мови в Україні і навіть зобов’язував службових осіб володіти як українською, так і російською мовами.

Потім, відразу з перших років незалежности, цю ухильність спритно використовували антиукраїнські політичні сили у Верховній Раді, спочатку домагаючись проголошення російської мови „офіційною“, поряд з державною українською, а згодом – таки другою державною. Ці домагання тривають дотепер. Ще ось у червні цього року парлямент розглядав поданий фракцією комуністів законопроєкт про визнання російської мови другою державною в Україні. На щастя, депутатська більшість, при всій своїй національній індиферентності, усвідомила небезпеку цього проєкту: за нього підняли руки тільки 46 запеклих українožерів, з 436 депутатів, зареєстрованих у сесійній залі.

Але хвалити нинішній склад Верховної Ради також не випадає, адже старий Закон „Про мову в Українській РСР“ досі ні не скасований, ні не удосконалений. На сьогоднішній день в парляменті лежать без жодного руху 14 законопроєктів, котрі, у випадку схвалення, істотним чином посприяли б підвищенню ролі української мови в усіх сферах суспільного життя і на всій території незалежної Української держави. Щоб це сталося, потрібна відповідна політична воля, а на цю тему тяжко говорити тепер, коли Віктор Янукович, головний претендент на пост президента України запевнив, що першим його кроком на цій посаді буде надання російській мові статусу другої державної. Безглузда, безсоромна обіцянка – на тлі фактичного окупування українського інформаційного простору російськомовною продукцією.

Хтось, може, гадає, що Москва наважиться завоювати Україну збройною силою? Ні, їй українці потрібні живими. Але – безмовними. З багатовікової практики російські шовіністи знають, що є лише один спосіб назавжди впокорити наш народ – відібрати від нього мову. Тоді його можна буде запопасти голими руками.

Не хочеться повторювати тисячі разів на різні лади сказане, що мова – то не просто звуки. Згадаймо, як Кобзареве серце билося й оживало, коли він чув рідне слово. Не помилявся він, що „знать, од Бога і голос той, і ті слова ідуть межи люде“. І на сторожі біля нас він поставив Слово. Як не збережемо нашу мову, це заповідане Пророком Слово, то все інше вже не варте буде збереження.

П. Ч.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Програма, яка відкриває Україну перед дітьми з США

Вже п'ятий рік поспіль організаційний комітет програми „Навчання української молоді Америки в Україні" збирає групи українських дітей для літнього стажування з української мови, літератури, культури в стінах Національного університету „Києво-Могилянська академія".

В липні-серпні цього року група дітей і вихователів мали у Могилянці чотиритижневий вишкіл з цікавими лекціями та екскурсіями, незабутнім спілкуванням з українськими ровесниками, а також студентами з Італії, Франції, Канади, яких цей навчальний заклад, зокрема його Школа україністики, яку очолює д-р Лариса Кадурина, приваблює високою професійністю і теплою родинною атмосферою. Це тим більше важливо, що чимало дітей з США побачили Україну вперше.

Спілкуючись з цими юнаками та дівчатами після їхнього повернення з Києва, не можна не помітити, як вони одразу подорослішали, наскільки в них поглибилось розуміння життя і свого місця в ньому. „Я ніколи не зміг би дати своїй доньці того, що вона отримала, навчаючись в Києво-Могилянській Академії!", – сказав один з батьків.

Саме цю користь від перебування американських дітей в Україні передбачили не тільки організатори програми, не тільки батьки, котрі бажали для своїх дітей ближчого знайомства з Україною, але й її спонзори, українські кредитівки в США.

Програму належно оцінив і активно підтримав Президент України Віктор Ющенко, велику допомогу в її практичому втіленні надали Посольство України у Вашінґтоні і Генеральне консульство України в Ню-Йорку.

Михайло Казаренко,
керівник програми,
Ню-Йорк

Придністров'я – форпост Росії

Коли в 1941 році німецькі і румунські війська рушили на схід, з'явилася мапа „Райхскомісаріяту України", де терен між Дністром і Бугом був позначений під назвою Трансністрія (від назви ріки – Ністру). Утвореній в 1940 році Молдавській радянській соціялістичній республіці на цій мапі взагалі ніякого означення не було знайдено.

Коли ж стався розпад СРСР, належність різних теренів визначалася кордонами республік, до яких ці терени належали в часи СРСР. За цим принципом Кримська Автономна Республіка була визнана територією незалежної тепер України.

В цих державно-правних розподілах Придністров'я як державний утвір не фігурувало і фігурувати не могло, бо як окрема республіка і складова частина СРСР формально не існувало.

Минуло небагато часу, і в нинішній Росії колишня „Трансністрія" засяяла як штучно утворений сателіт російської воєнщини з осідком на прикордонних теренах Молдови і України. У Придністров'ї утримуються російські війська та їхні бази, причому постачання їх провіянтом, пальним та військовою технікою здійснюється шляхами, існування яких не зрозуміле з точки зору географії і політики, бо вони проходять через території сучасних держав Молдови та України.

Існування такої неозначеної псевдодержавної одиниці не мало б бути схваленим сусідніми державами, і вирішення цієї афери мало б статися в політичному світі вже давно. Але цього не сталося з причин сприяння Росії у її імперських намірах, які негайно підтримали придністровські сепаратисти.

Держава, яка усе ще тримає під своїм впливом чужі території, не скоро дочекається міжнародного пошанування.

Д-р Василь Рождественський,
Вудгевен, Мишиґен

Міська влада проти хреста

8 липня в день 300-річчя Полтавської битви від імені Інституту національної пам'яті на полі Полтавської битви був встановлений хрест в пам'ять загиблих воїнів Івана Мазепи. Пам'ятний хрест простояв на полі битви майже два місяці – до 5 вересня, коли невідомі бульдозером знесли його. Хрест знайшли грибники в Яківчанському лісі, але вже без дошки з написом призначення хреста. 14 жовтня, в День Покрови і козацького свята, хрест було відновлено на тому ж місці.

Міська влада вимагає знести хрест. Полтавські громадські організації рішуче засуджують вимогу міської влади зняти хрест в пам'ять нескорених козаків-мазепинців.

Микола Кульчинський, Володимир Гнітько, Валентина Шемчук, Оксана Калинич, Тетяна Пономаренко, Олександер Артеменко, Юлія Карпачова, Олег Пустовгар,
керівники громадських організацій,
Полтава

Ювілейний з'їзд байройтців відбудеться на Союзівці

Ювілейний 50-ий з'їзд байройтців відбудеться 13-15 вересня 2010 року на Союзівці. Комітет з підготування з'їзду, який очолив Ростик Ратич, просить всіх байройтців до співпраці та чекає на пропозиції, в який спосіб ювілейний з'їзд провести, щоб він вийшов якнайкраще. Кляса 1948-1949 років була найбільшою, а наступна була останньою, коли учні завершили гімназійні студії матурою в Байройті. Ця нагода дає можливість байройтцям ще раз зустрітися, відновити знайомства, довідатись про життя та найновіші досягнення колишніх студентів шкіл і гімназій байройтського табору „Леопольд Касерне" та їхніх дітей, внуків і правнуків та почути найновіші новини про Україну від туристів, які відвідували Батьківщину.

Життя в таборах було невідрадне, непередбачливе та нелегке, але в тих тяжких післявоєних часах наша молодь не марнувала часу, а працювала і „без надії таки сподівалась". Це була високоідейна та патріотична молодь, яка ще в Україні поставила собі за мету порвати ярма неволі та зброєю, працею чи словом здобути соборну та незалежну Українську державу. Ця молодь ніколи не хотіла служити ворогам. Опинившись на чужині, вона інформувала світ про боротьбу за незалежність і позитивно представляла українські мистецтво, літературу, історію та спорт.

Найбільша кляса таборової Гуманістичної гімназії в Байройті. Професори (сидять зліва): Володимир Феданків, Володимир Матвіяс, о. Андрій Лукасевич, д-р Іван Лазор, директор гімназії д-р Кость Кисілевський, Михайло Єфименко, Степан Микита, Євгенія Богатюк, Степан Подоляк і Микола Остап'як. Другий ряд: Іван Костинюк, Михайло Сиврук, Василь Ратич, Микола Угрин-Безгрішний, о. Іван Прокопович, Анастазія Огродник-Жилава й Осип Бобинський. У третьому ряді – студенти Мирослава Захаріясевич, Віра Русанівська, Ольга Діберт, Надія Бережницька, Ольга Коцай, Дарія Феданків і Софія Завадівська. Четвертий ряд: Дмитро Ткачук, Зенон Богатюк, Степан Шпак, Павло Лимаренко, Ярослав Ликтей і Роман Заяць. П'ятий ряд: Степан Яріш, Володимир Захарій, Любомир Осадца, Василь Захарченко та Григорій Завадівський. Останній ряд: Денис Заяць, Дмитро Наливайко та Михайло Герець.

Ця праця була нелегка, але вельми потрібна, бо чужинці мало знали про Україну та її змагання до незалежності. Виконуючи це завдання, українська молодь мусіла озброїтись знаннями.

На поміч байройтській молоді прийшли директори гімназій д-р Кость Кисілевський – (гуманістичної), проф. Борис Шершевицький та інж. Константин Сімінський (реальної), директори інших шкіл, професори, учителі, таборова управа, комендант табору д-р Микола Ценко, батьківський комітет. Молодь мала добрих і відданих педагогів.

Байройтська молодь вчилась у школах, але знайшла час ще для Пласту, Спілки Української Молоді та спорту, бо знала, що в здоровому тілі – здорова душа. Гімназисти грали у футбол, відбиванку, кошиківку і записувались на атлетичних змаганнях. Не в розкошах довелось працювати, але молодь не байдикувала, а працювала над собою, без жодної винагороди допомагала іншим і включалася в громадське життя. Цей час у житті молоді не був змарнований.

Байройтська молодь походила з усіх куточків України, але зжилась, як одна родина. Вона вибачала людські недоліки, а посилювала екуменізм і терпимість, була доброзичливою, бо „де згода в родині, там мир і тишина".

Ювілейна зустріч дає можливість ще раз пригадати складні гімназійні та таборові часи, переглянути знимки, поділитись спогадами, поговорити та відпочити на чудовій Союзівці. То ж приїжджайте, доки ще можна, дорогі байройтці, щоб ще раз зустрітись та разом подякувати Господеві, що ми дожили до цього ювілею. До милої зустрічі!

Ярослав Ликтей,
Вайтсборо, Ню-Йорк

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Звання „Українець року“ присвоєно Вірі Костюк Буш

ДІТРОЙТ. – Товариство українських ґрадуантів Дітройту та Віндзору, Канада, вшановуватиме Віру Костюк Буш як „Українця року“ під час річного бенкету ґрадуантів 1 листопада. В. Костюк Буш, яка виростала та свої молоді літа провела в Дітройті, проживає в Німеччині від 1970 року, звідки, починаючи з 1991 року, присвятилась харитативній діяльності на користь шкіл, дитячих садочків, притулків для літніх осіб, хворих та для подібних установ в незалежній Україні.

Засноване ще в 1939 році Товариство українських ґрадуантів Дітройту та Віндзору активно діє від того часу. Товариство спонзорувало і утримує „Українську кімнату“ при Вейнському стейтовому університеті в Дітройті, виплатило сотням українським студентам в США та Канаді стипендії на університетські студії.

Починаючи з 1955 року, Товариство щорічно відзначає особу в українській громаді США або Канади, яка присвятилася потребам української громади в діяспорі або в Україні, чи якось допомагала позитивним процесам в Україні, або має особливі професійні досягнення в американському або канадському світі.

Цього звання були удостоєні Віра Андрушків – колишній заступник голови Фундації „США-Україна“, Дейвид Боніор – колишній член Палати Репрезентантів США, Ярослав Дуткевич – колишній адміністратор Корпусу Миру США в Україні, Ярослав Дужий – підприємець та філантропіст, д-р Павло Джуль, д-р Мирон Куропась, Віра Петруша – організатор харитативної програми-фонду для дітей в Україні, жертв чорнобильської атомної аварії, Маруся Зарицька – активіст в обороні українських політв’язнів за радянських часів, та покійні вже Маруся Бек – колишній член та голова міської ради Дітройту, Ярослав Добровольський – адвокат, активний в обороні Івана Дем’янюка, Роман Гнатишин – колишній Генерал-губернатор Канади, Василь Колодчин – колишній голова Патріярхального товариства, Іван Панчук – адвокат та один з засновників Українського Конґресового Комітету Америки, Іван Сопінка – суддя Найвищого суду в Онтаріо, Канада, Анастазія Волкер, сенатор Павло Юзик – член вищої палати в Канадському парляменті, Стефан Віхар – активіст в організації Українсько-Американських ветеранів, в Українському Братському та Українському Народному Союзах та в Демократичній партії, Марта і Михайло Віхореки, Емілія Запорожець – член Інтернаціонального інституту в Дітройті та активіст в Республіканській партії. В 2008 році звання „Українця року“ одержала Анна Мацєлінська (з дому Бойдуй) – активна діячка в Союзі Українок Америки.

В. Костюк Буш прибула до Америки з батьками Миколою та Марією Костюк після Другої світової війни. Родина оселилася в Дітройті. В. Костюк була членкою Спілки Української Молоді (СУМ), Капелі бандуристок при осередку СУМ, співала у хорі „Трембіта“, дириґентом якого був в той час д-р Богдан Кушнір.

У 1972 році вийшла заміж за д-ра Ульріха Буша, адвоката. Працює адміністратором адвокатської фірми свого чоловіка. У них двоє дорослих дітей – Андрій та Ніна.

В. Костюк Буш вперше відвідала Україну в 1973 році, й відтоді подружжя часто поверталося в Україну. Після відвідин гімназії в Рогатині, в якій вчилася її мати, В. Костюк Буш вирішила допомагати школі, і так розпочалась її харитативна праця.

У 2003 році В. Костюк Буш утворила харитативну організацію „Pro Ukraine e. V“, яка постійно збирає фонди серед німців, українців та американців на поміч дітям, школам та іншим установам в Україні.

В день бенкету Товариство відзначить також д-ра Ульріха Буша грамотою за особливі прислуги для українців в потребі. Недавно д-р У. Буш взяв на себе велику та нелегку відповідальність обороняти І. Дем’янюка перед судом в Німеччині у процесі, розпочатому проти нього.

Ліда Неганів – голова стипендійного комітету, представить студентів, які одержать фінансові нагороди. У мистецькій частині програми виступатиме Ремзей Катинський, соліст Оперного театру Мишиґену.

Бенкет відбудеться в приміщенні Українського культурного центру.

Квитки на бенкет (40 дол. від особи) можна замовити у Томи Меєра за адресою: 3926 S. Pine Center, West Bloomfield, MI 48323, або телефоном у Соні Гулик: (586) 264-9261 чи у Івана Стойка: (313) 278-7682.

Ярослав М. Березовський

Віра Костюк Буш, батько Микола Костюк і чоловік д-р Ульріх Буш.

У Мюнхені вшанували пам'ять Степана Бандери

На сцені – ансамбль дружинниць СУМ з Брадфорду (музичний керівник Галина Замулінська).

МЮНХЕН. – На 50-ту річницю траґічної смерти провідника Організації Українських націоналістів Степана Бандери до Мюнхену приїхало значне число українців з Німеччини, Бельгії, Франції, Великобританії, США, Канади, України, Австралії, Хорватії, Сербії, скандинавських країн.

17 жовтня вшанування розпочалося о 2-ій год. дня при головному вході до цвинтаря Валдфрідгоф, де зформувався похід з 800 осіб. Під жалобну музику духової оркестри „Батурин" з Торонто, з жовто-блакитними, червоно-чорними, сумівськими, пластовими та іншими прапорами хода прямувала до могили С. Бандери.

На чолі походу йшли Владика Петро Крик, оо. Михайло Бучинський, Роман Врушчак, Богдан Підлісецький, Володимир Війтович, Любомир Федорак, Іван Мачужак, Андрій Дмитрик, Ярослав Рій, Володимир Смоктунович, родина С. Бандери – всі п'ятеро його внуків з Канади і Німеччини, ветерани Української Повстанської Армії і дивізії „Галичина" Ярослава Філь, Богдан Шарко, голова Проводу ОУН Стефан Романів з Австралії, Андрій Гайдамаха – голова Світового святкового комітету, Олексій Івченко – голова Конґресу Українських Націоналістів з Києва, президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій з Канади, Аскольд Лозинський – довголітній голова СКУ з США, Олег Романишин – головний редактор газети „Гомін України" з Канади, Богдан Гаргай – довголітній Голова Крайової управи Спілки Української Молоді у Великобританії і США, Ярослав, Петро і Стефан Думи з Австралії й багато інших.

Вінок від Світової Федерації Українських Жіночих Організацій принесли Галина Шаповал-Билина – голова Об'єднання українок Бельгії, й Надя Галабурда – заступник голови Організації українських жінок Німеччини.

Після Панахиди з промовами біля могили виступили Владика П. Крик, С. Романів, Генеральний Консул України в Мюнхені Ярослав Ярмілко, А. Лозинський, Є. Чолій, Я. Філь. Від родини С. Бандери говорив його внук Степан Бандера. Церемонією на цвинтарі керував Микола Франкевич з Мюнхену, походом – Андрій Куцан, Петро Лапчак з Англії й П. Дума з Австралії.

Увечорі відбулася жалобна академія в залі ім. Антона Фінґерле. Програму розпочав молитвою київський чоловічий хор „Боян" під керівництвом братів Юрія й Володимира Курачів. Хор виконав дев'ять пісень – це було музичне свято для любителів клясичної музики.

Академію відкрив А. Гайдамаха, доповіді виголосили С. Романів і внук С. Бандери – Орест Куцан. Виступали Тарас Конощенко – соліст Оперного театру в Мангаймі (піяніст Тарас Ященко), самодіяльні гуртки з Англії „Кобзарське братство" (музичний керівник Юрій Бабчук) з Болтону, ансамбль дружинниць СУМ з Брадфорду (музичний керівник Галина Замулінська), в сумівських одностроях, хор „Пролісок" (музичний керівник Олеся Коник) з Канади у дуже гарних народних строях, вокальний ансамбль дружинниць СУМ з Мюнхену (керівник Мар'яна Джус).

Концерт закінчився виступом оркестри „Батурин" (музичний керівник Петруся Чорнописька) – в'язанкою воєнних пісень і маршем пам'яті. П. Лапчак подякував всім виконавцям концертної програми і доповідачам. Академія закінчилася співанням всіма присутніми гимну України.

Після Панахиди з промовами біля могили виступили Владика Петро Крик, голова Проводу ОУН Стефан Романів, Генеральний Консул України в Мюнхені Ярослав Ярмілко та інші.

Вінок від Світового Конґресу Українців супроводжує президент СКУ Євген Чолій.

18 жовтня Владика П. Крик і оо. М. Бучинський, Б. Підлісецький, В. Війтович, І. Мачужак, А. Дмитрик, Я. Рій відслужили Архиєрейську Службу Божу в Українському католицькому катедральному храмі Покрови Пресвятої Богородиці й Апостола Андрія Первозваного. Співав парафіяльний хор „Покров" (диригент Станіслав Чуєнко). Проповіді виголосили Владика П. Крик і о. М. Бучинський з України. Після Панахиди сім релігійних пісень заспівав хор „Боян".

Марічка Галабурда-Чигрин

Духовно-український музичний семінар

Духовенство, лектори і учасники курсу української духовної музики після Літургії.

ЕМЛЕНТОН, Пенсильванія. – Третій духовно-український музичний семінар відбувся 12-16 серпня на таборі Української Православної Церкви Всіх Святих. Курс семінару влаштувала Українська капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка і Українська Православна Церква в США проведений разом з щорічним табором „Кобзарська січ".

У ньому брало участь 16 курсантів, починаючи від шкільного віку і до пенсійного. Серед них було багато дяків і диригентів з українських православних і католицьких парафій. Курс проводили Олег Махлай – попередній диригент капелі, о. протодиякон Ігор Махлай з УПЦ і семінарист Андрій Матлак – випускник дяківсько-реґентської школи в Україні. Анатолій Мурга був адміністратором курсу.

В основі курсу були історія церковної музики та освоєння творів, яких не почуєш у пересічному парафіяльному хорі. В додаток був виділений час на техніку дяківства і на диригування. Були лекції з літургічної структури і практики введення хором.

Особливе спрямування було на побожні пісні як музичну традицію Церкви, що включало канти і релігійні мелодії, не призначені до релігійної структури богослужінь. Одну з таких композицій написав ще у XVII ст. св. Дмитрій Ростовський (Туптало). Також була представлена учасникам музика менш відомого композитора початку XX ст. Якова Яциневича.

Курс завершився Літургією у новозбудованій дерев'яній карпатській каплиці св. ап. Фоми, яку відслужили о. Паїсій МакҐрат і протодиякон І. Махлай з учасниками, які співали і диригували об'єднаним хором курсів духовної музики і бандури.

Ігор Махлай

Проф. Сергій Вакуленко – гість Наукового Товариства ім. Шевченка

Відомий український мовознавець, знавець багатьох сучасних і клясичних мов, д-р Сергій Вакуленко викладає на катедрі української мови Харківського національного педагогічного університету ім. Григорія Сковороди. 27 та 28 квітня цього року гість з України працював у бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню-Йорку – як учасник 14-ої щорічної конвенції ASN (Асоціяція для вивчення національних спільнот) у Колюмбійському університеті. Протягом двох днів д-р С. Вакуленко знайомився з фондом, копіював фраґменти з низки ентешівських раритетів, серед яких – малодоступні або й зовсім недоступні в Україні книжкові видання наукових праць Василя Чапленка, Пантелеймона Ковалева, Олекси Синявського, Костя Кисілевського, Авґустина Волошина. Серед іншого, дослідник приділив пильну увагу кільком річникам наукового збірника Товариства „Просвіта", що видавався у 1920-1930 роках в (на той час чехословацькому місті) Ужгороді. Своє зацікавлення дослідник пояснив необхідністю постійно ілюструвати лекції для студентів-славістів текстами, друкованими українською мовою в різні часи в різних державах та ще й згідно з різними правописними традиціями. Нижче вміщуємо відповіді проф. С. Вакуленка на запитання мовознавця з Ню-Йорку Сергія Панька.

– Які дисципліни і для слухачів яких спеціяльностей Ви викладаєте на Катедрі української мови Педагогічного університету в Харкові?

– Якщо говорити про мої викладацькі обов’язки, то найбільшу енерґію я вкладаю в читання курсу історії української літературної мови на факультеті, що має назву –український мовно-літературний факультет ім. Григорія Квітки-Основ’яненка. Починається цей курс ще з X ст., однак, чи не найбільше проблем і „білих плям" пов’язано з XIX і XX ст. Адже саме розгляд цієї доби був найбільше наражений на всілякі ідеологічні втручання.

Добре, що тепер можна дати студентам не лише старі радянські підручники, а й праці тих мовознавців, що опинилися в діяспорі. Дещо з того вже вийшло друком в Україні досить великими накладами (книжки Юрія Шевельова та Івана Огієнка), дещо існує тільки в лічених примірниках (праці Романа Смаль-Стоцького, Пантелеймона Ковалева, Василя Чапленка), та все ж і з ними студенти можуть запізнатися бодай в електронному вигляді.

Окрім того, я читаю ще курси загального мовознавства та теоретичної граматики польської мови (деякі з наших студентів отримують додаткову кваліфікацію вчителя польської мови).

– Як свідчить історія, об’єктивні відповіді на болючі мовні питання краще доручати найвищим науковим авторитетам, і політики до них прислуховуються. Згадаймо однозначний висновок Російської Академії наук про необхідність „скасувати утиски малоросійського друкованого слова" (1905), Празької Академії наук – про те, що мова „русинів на південь від Карпат" – українська (1920). Чи могла б і ASN стати ланкою у механізмі подібних узагальнень і рекомендацій у наші часи?

– Щодо висновків науковців, то вони справді інколи можуть посутньо впливати на перебіг подій. Скажімо, висновок Петербурзької Академії Наук, що про нього Ви згадали, мав наслідком не тільки знесення заборони українського друку на підросійських теренах. У Галичині він того самого року в перекладі Івана Франка з’явився в „Літературно-Науковому Вістнику", а також окремою книжкою – з передмовою Михайла Грушевського. Уже з того, хто причинився до появи цієї публікації, ясно випливає, що й для галичан то був дуже важливий документ не лише академічного змісту: він сприяв формуванню громадської думки, прихильної до української мови. Так само й висновок Чеської Академії мав велику вагу, бо вторував дорогу для заведення народної мови як викладової в закарпатських школах (нехай з етимологічним правописом).

Натомість у сучасних европейських структурах бракує розуміння нашої (ба – навіть естонської) ситуації. Зрештою, більшість европейських держав в умовах XIX – першої половини XX ст. мали нагоду придушити мало не вщент мови своїх меншин. Нині вони „схаменулися" й заговорили про підтримку реґіональних і меншинних мов – коли вже й підтримувати майже нічого (як у Франції чи у Великій Британії). Отже, Україні вони намагаються припоручати толерантність від початку. Я, властиво, й не бачив би в тій толерантності нічого поганого, якби вона була обопільна: Українська держава поважає мови меншин, меншини поважають і вивчають українську мову.

На біду, теперішнє мовознавство в Европі хворіє на „політкоректність". Тут шириться релятивізм „теорії уявних спільнот", з чого випливає зневага до об’єктивних мовних критеріїв. Висловлюється думка, що називання мов – поза компетенцією вчених; самі мовці мають вибрати назву для власної мови. Наприклад, з наукового погляду немає підстав „розщеплювати" ту мову, що її донедавна називано сербсько-хорватською. Але вже й у наукових працях можна натрапити на вислів: „у боснійській, сербській, хорватській і чорногорській мовах" (ще й перелік подається за абеткою, щоб нікого, боронь Боже, не скривдити).

Тим то еврочиновникам з Брюселю і не спадає на думку вдаватися по консультацію до науковців, як це колись слушно зробило чехословацьке міністерство освіти. Цим чиновникам і експертам не болить реальна мовна ситуація в Україні. Їм, беручи загалом, байдуже, чи Україна говоритиме українською, чи російською, а дехто з колишніх „совєтологів", може, й волів би російську – бо тоді самому не треба буде напружуватися, аби навчитися чогось нового.

У мовному питанні українці мають покладати надію лише на себе самих. Свої проблеми Україна мусить розв’язати самотужки, ніхто нам у цьому не допоможе.

– З Ваших розповідей, а ще більше з публікацій вчувається зацікавлення до глибинних можливостей тих багатьох мов, які Ви докладно вивчали і якими вільно володієте. І як же це у Вас у, здавалося б, не так аж багатому на мовні уподобання слобожанському оточенні виникло чуття слова, з’явилося прагнення стати поліглотом?

– Мови мене цікавили змалку, й наука легко йшла. У школі мені пощастило: я мав дуже гарного вчителя української мови – Бориса Білодіда. Мій учитель умів показати красу української мови. Частенько, пригадую, замість переказувати підручника, він сідав перед нами на стільця, закладав ногу на ногу, та й починав просто деклямувати Тараса Шевченка. Читець з нього був неперевершений. Багато чого я навчився й з творів Квітки-Основ’яненка. Читав їх і виписував незрозумілі слова, потім шукав у словнику. А якось прийшов зі списком таких слів до бабусі й почав її розпитувати – то вона половину з них знала. Слобідська говірка насправді дуже соковита.

Дуже люблю словники, цікавлюся не тільки загальнознаними, а й рідкісними. Серед цих останніх особливо ціную „Українсько-італійський словник" Євгена Онацького, виданий у Римі ще 1941 року (маю вдома його перевидання 1977 року). Онацький був словникар „від Бога". У нього можна знайти багато такого, чого немає більше ніде. Наприклад, Олександер Потебня колись запропонував етимологію прикметника прикрий від давньої словосполуки „при крѣ", яка означає „біля стовбура". На потвердження він навів „не внесений до словників" вислів „одрубати гілку прикро". З пізніших словників він віднаходиться тільки в Онацького. А от академічний етимологічний словник злегковажив версію Потебні.

Інші мої улюблені словники — це „Правописний словник" Овсія Ізюмова (Харків, 1931) і „Українсько-російський словник" Андрія Ніковського (Київ, 1926). Із новіших – „Російсько-український словник сталих виразів" Івана Виргана та Марії Пилинської (його недавно уприступнило читачеві харківське видавництво „Прапор") та обидва словники Святослава Караванського („Практичний словник синонімів української мови" та „Російсько-український словник складної лексики"). Це все – правдиві перлини української лексикографії.

– Це Ви про добрі паперові словники говорите, а їхніх накладів навіть не на всі бібліотеки вистачає. Чи може в цьому зарадити світова павутина -інтернет? Мовні проблеми тепер цікавлять багатьох. Завдяки інтернетові вони мають змогу звернутися до ширшого загалу. Існує чимало українських сайтів, на яких ці питання є предметом жвавого обговорення. Я ось також дописую до рубрики „Мова" на сайті maidan.org.ua. Дивує мене лише та обставина, що далеко активнішими є люди, просто зацікавлені культурою української мови, тим часом присутність фахівців-мовознавців в інтернеті мінімальна.

– Добре, коли загостреним чуттям слова хтось обдарований від народження. Це як музичний слух чи хист до малювання. Та людей зі спеціяльними талантами меншість. Для переважної більшости справді вільне користування навіть двома мовами ледве чи є реальною справою?

Суцільний „гармонійний білінґвізм", до якого формально закликали в СРСР, обертався облудною утопією та правом визнавати тільки російську і ніяку іншу. Наслідки не забарилися. „Я лучше скажу по-русски, мне так проще"– часто чуємо і зараз від багатьох, щирих українців. Так само і в американській українській громаді: попри цілком вільні практичні знання двох мов для когось звично нюансувати думки передусім по-українському, а для когось – по-англійському. Якоїсь однієї ради-поради в цій справі, гадаю, не знайти. Різні люди бувають сприйнятливими до різних впливів, і кожен з названих тут способів має право на існування.

Я колись викладав українську мову студентам російської філології. Бувало, пропонував їм для перекладу віршований рядочок з Миколи Зерова про мандрованого дяка Іллю Турчиновського: „Меткий, прудкий і на пригоди ласий …". Жодного слова російською не перекласти. Однак, тут має бути вибудувана ціла піраміда українського впливу, починаючи з літератури та науки найвищого щабля, твореної у вежі зі слонової кості, й закінчуючи гарними творами масової культури та добре складеними букварями, – для всього знайдеться застосування.

Заважає людям говорити укра-

(Закінчення на стор. 11)

Прем'єр України Юлія Тимошенко відвідала Острозьку академію

ОСТРОГ, Рівненська область. – 20 жовтня у Національному університеті „Острозька академія" перебувала Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко, яка оглянула університет і урочисто відкрила виставку сакрального живопису, що експонуватиметься у комплексі художньої ґалерії академії.

Відбулася зустріч Ю. Тимошенко з студентами та викладачами університету, на якій прем'єр розповіла присутнім про сучасну ситуацію, що склалася в українському суспільстві, про потребу розвитку духовности в Україні, а відповідно – науки, освіти, кіномистецтва тощо. Також студенти мали можливість запитати її про перспективи розвитку університетів, яким наданий статус самоврядности та про концепцію формування історичної пам'яті українського народу.

Ю. Тимошенко вручила відзнаки Кабінету міністрів України провідним викладачам та найкращим студентам й аспірантам.

Ректор університету Ігор Пасічник ознайомив присутніх з ухвалою Вченої ради університету про прийняття Ю. Тимошенко в члени Острозького академічного братства і нагородження найвищою срібною відзнакою академії – медалею „Князь Василь-Костянтин Острозький" за значний внесок у у розвиток національної культури, освіти і духовности.

Олексій Костюченко

Прем'єр Юлія Тимошенко з ректором Острозької академії Ігором Пасічником. Фото: Ярослав Мізерний

Проф. Сергій Вакуленко...

(Закінчення зі стор. 10)

їнською ще й психологічна перешкода, вибудувана за два століття: так у місті говорити не личить, бо то мова сільська. Але й тут уже з'являються виломи: оце не так давно підсідає до мене в потязі чоловік і звертається російською, а я відповідаю українською. З чого він робить висновок: „Ви, мабуть, великий начальник".

Це маленький епізод, але він свідчить про поступову зміну стереотипів. Звичайно, якби держава вела цілеспрямовану політику, можна було б сподіватися швидшого поступу, проте наразі я великих надій на неї не покладаю. В Україні тепер є інтелекуальна криза „еліт", які й зеленого поняття не мають ні про те, куди йти, ні про те, кудою йти. Вона далеко страшніша за економічну кризу. З економічної скрути наш народ виборсається. А от посунути теперішніх провідників буде важче, бо науку триматися на плаву вони опанували дуже добре. Але це конечна потреба – провід не відповідає викликам часу. І мовне питання тут лише одне з багатьох.

– Крім викладацької та наукової роботи, Ви на диво багато встигаєте як видавець, упорядник та перекладач на українську мову праць визначних світових філологів. Можна назвати, приміром, переклади з англійської (Юрія Шевельова) чи німецької (Міхаеля Мозера). Читачі помічають і жваво дискутують навколо відроджуваних або упроваджуваних Вами питомо українських відповідників чужомовних лінґвістичних термінів та описових словосполук. А творчий синтаксис Ваших перекладів роблять, за визнанням самих авторів чужомовних ориґіналів, „...українську версію подекуди навіть привабливішою за першовзір". Які Ваші погляди на можливості української мови збагачувати „словникові холодини" саме в царині наукового стилю?

– Це питання пов'язане з попереднім. Історія української мови в XX ст. багато в чому була історією її збіднення: термінологія, фразеологія, синоніміка, багатозначність мали бути наближені до російського „взірця". Тепер ситуація змінилася, однак, залишається дуже суперечливою: з одного боку, українська мова стала державною, а отже й сфера її офіційного вжитку розширилася; з другого боку, існують ділянки, де вона й дотепер перебуває на задвірках.

Чи не найприкріша ситуація – у галузі газетно-журнальної періодики. У моєму рідному Харкові українського часопису не купити. Цей тиск російськомовного простору, звичайно, впливає на рівень володіння українською мовою. Наприклад, у мові законодавства є повно слів і зворотів, живцем пересаджених з російської мови. Чого варте бодай „казначейство" замість скарбниці, чи недолугий вислів „уважати таким, що втратив силу"?!

На жаль, редактори багатьох видань, що виходять від імені Національної Академії Наук України (навіть мовознавчих), і надалі озираються на радянську мовну практику, тобто, кажучи навпростець, намагаються взорувати українську наукову мову на російській. То є люди з минулого.

Цікавий випадок стався з назвою українського видання збірки статей Міхаеля Мозера „Причинки до історії української літературної мови", яке я нещодавно готував до друку. Іван Франко, приміром, не одну свою працю назвав був саме „причинками". Але тепер найпалкіша дискусія навколо цього слова розгорнулася саме під час обговорення цієї книжки у Львівському університеті ім. Івана Франка: галичани дорікали мені за архаїзацію мови. Натомість на аналогічних імпрезах у Харкові та в Києві реакція була цілком прихильна.

На моє переконання, подальше досконалення нашої мови має спиратися на розмаїття всіх її варіянтів, і нема рації цуратися галицьких слів, коли вони влучні й доречні. Зокрема, оті „причинки" важко заступити яким-небудь синонімом. Те саме стосується й до мовних елементів, силоміць усунених внаслідок зросійщення. Ця моя постава не означає, що я дивлюся тільки назад чи закликаю громаду повернутися до мововжитку сторічної давнини. З минулого слід брати те, що згодиться й у майбутньому.

– Книжку Міхаеля Мозера відразу після виходу в світ у 2008 році миттєво розкупили, і вона стала бібліографічною рідкістю. А зараз Ви привезли для презентації на конференції вже друге (поліпшене) видання відомого австрійського українiста. Як почалася Ваша творча співпраця?

– З Міхаелем Мозером я познайомився ще 1994 року. Тоді українські науковці щойно дістали змогу виїздити на Захід для наукових стажувань і досліджень. Моя доля склалася так, що я спершу потрапив до Австрії. Для славіста це щасливий випадок, бо Відень здавна може похвалитися доброю школою в цій галузі. Я мав нагоду стежити за професійним зростанням австрійського колеґи, який за цей час став провідним мовознавцем-україністом на Заході. Поява його книжки справляє велике враження, зокрема з тієї причини, що автор не має кровних зв'язків з Україною.

Останнім часом коло західних науковців, що спеціялізуються на українській тематиці невпинно збільшується. Тепер слід докладати зусиль для того, щоб українознавство зінтернаціоналізувалося: доробок закордонних колеґ має бути добре відомим і поширеним в Україні, і навпаки. Принагідно хочу висловити подяку Науковому Товариству ім. Шевченка в Ню-Йорку, яке на значну міру профінансувало проєкт перекладу та видання Мозерової книжки.

То вже друге таке видання, до якого я причинився. Першим була „Історична фонологія української мови" Юрія Шевельова, що я її переклав був разом із моїм давнім приятелем і колеґою Андрієм Даниленком, який тепер мешкає та працює в Ню-Йорку.

– Розкрийте хоча б дещицю з „ненаписаного"...

– Хотілося б видати збірку українських причинків до публікацій славнозвісного Празького лінґвістичного гуртка. Дуже цікаві праці вийшли з-під пера Дмитра Чижевського, Аґенора Артимовича, Василя Сімовича. Вони справили неабиякий вплив і на чеських та російських членів гуртка. На жаль, в Україні дотепер майже ніхто про це не знає.

Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ
ОКРУГИ ПІВНІЧНОГО НЮ-ДЖЕРЗІ

відбудуться

у п'ятницю, 13 листопада 2009 р., о год. 3-ій по пол.
у приміщенні Головної канцелярії УНСоюзу
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени Управи Окружного комітету, конвенційні делеґати та по два делеґати наступних відділів:

25, 27, 37, 42, 70, 76, 133, 134, 142, 171, 172, 214, 234, 287, 340;

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

Члени Екзекутивного Комітету УНСоюзу
Евген Осціславський – Радний УНС

За Управу Округи:

Степан Вельгаш – голова Округи Північного Ню-Джерзі
Неоніля Сохан – секретар
Володимир Гончарик – касир

Свято весільного короваю відбулося у Володимирі-Волинському

ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ Волинська область. –Щорічний фестиваль „Український коровай-сузір'я", за словами його ініціатора – редактора газети „Володимир вечірній" Едуарда Залуського, покликаний крізь призму національних традицій простежити шлях від зернини до хлібини, показати самобутність українського весілля з коровайними секретами, розвинути культ родини. „Український журналістський фонд" для популяризації коровайного ремесла організував 28 вересня у Володимир-Волинському спеціяльну пресу туру представників засобів масової інформації з різних куточків України.

Такого розмаїття короваїв на жодному весіллі не побачиш, тому на фестивалі здавалося, що до гурту зійшлося декілька десятків весільних дійств. Щоб показати шлях до цієї краси – безпосередньо від зернини, відбулася розмова за круглим столом з участю провідних спеціялістів Миронівського інституту пшениці ім. Василя Ремесла.

Відбулися виставка виробів хлібозаводів з Володимира-Волинського, Полтави, Славути, Новограду-Волинського, Нововолинська, Луцька, показ обряду випікання короваю, виступи артистів обласної філармонії. Визначальною частиною свята став огляд-конкурс короваїв, випечених майстринями. У районному Будинку культури були проведені майстер-кляси майстрині з виготовлення весільної атрибутики і короваїв, відомої коровайниці Надії Кравчук. Численні фолкльорні колективи показали на святі обряди випікання і вбирання короваю, чесання коси нареченої, виспівування калача, підготування дружби до різання короваю і частування короваєм.

Завершальним акордом свята став концерт з участю майстрів мистецтв району, области й усієї України з елементами українського весілля.

Майстриня-коровайниця Зоя Білогур розповідає: „Існувало повір'я, що вдало спечений коровай принесе молодим щастя, тріснутий віщує розлучення, а покручений – злу долю. Тому коровайниці, спеціяльно запрошені заміжні жінки, „улещували" коровай приказками та піснями. Вважалося доброю ознакою, щоб коровайниць була непарна кількість, найкраще – сім".

„Пісні, що їх співали коровайниці за працею, завжди починалися проханням до Бога та Божої Матері допомогти у виконанні завдання, – доповнює розповідь Олена Калинюк, – щоб коровай вдався „як день білий, як Бог милий, як ясneє сонечко". Коли коровай спікся, його виймали з печі, клали на віко діжі, застелене навхрест двома вишиваними рушниками, ставили віко на голову молодиці, і вона урочисто несла його до комори. Цих колишніх традицій ми дотримуємося й понині".

Євген Цимбалюк

Весілля у виконанні фолкльорного гурту „Жайвір" з Володимира-Волинського.

Коровай – з усмішкою.

На виставці короваїв.

Волинська майстриня Віра Кириленко виготовляє коровайці у вигляді млинів.

Ріг достатку – такий виріб пропонувала на виставці продавець товариства „Хліб" з Луцька Надія Юрчик.

До короваю – і шати святкові.

У старому замку – дух давнини

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 455-літній Бережанський замок, який за особливу архітектуру колись називали „Східнім Вавелем", форпостом проти ворожих нападів, має особливу біографію, що привертає увагу як науковців, поціновувачів старовини, так і туристів, пристрасних любителів пригод.

4 жовтня на території замку вперше відбулись показові бої на мечах і шаблях, які демонстрували учасники Тернопільського клюбу історичних реконструкцій. Навчитися стріляти з луків та арбалетів допомагали представники Хмельницького арбалетно-лучного клюбу „Камелот".

Яскраво доповнювали програму відтворені зразки історичного одягу (експонати краєзнавчого музею), в якому можна було й фотографуватися, і навіть поїздити верхи на коні, про що заздалегідь подбали організатори свята. У їх числі – Державний історико-архітектурний заповідник у Бережанах, районна громадська організація „Мальовнича Бережанщина", відділ культури й туризму районної адміністрації та ін. Голова „Мальовничої Бережанщини" Володимир Якимів був спонзором деяких заходів.

Відбулися майстер-кляси з лозоплетіння (проводила Ольга Дейнека), бісероплетіння (гуртківці Будинку творчости школярів), спортивного туризму, виставка-продаж картин художника Олега Шупляка, екскурсії замком.

В одному з приміщень замку демонструвалися відеофільми про туристичну привабливість Бережанщини. Учасники караоке завзято демонстрували свої співочі таланти.

Конкурси, змагання, виставки сподобалися і бережанцям, і гостям міста, у числі яких були директор заповідника „Меджибіж" Олег Погорілець, науковий співробітник Хмельницького краєзнавчого музею, власниця туристичної фірми Наталія Стрембіцька, директор заповідника „Самчики" Богдан Пажимський та інші. Задоволеними були й організатори свята. Це дійство – перша спроба проведення фестивалю замку, про що вже давно мріють бережанці.

Тетяна Будар

Показові бої на мечах і шаблях демонструють учасники Тернопільського клюбу історичних реконструкцій.

Так одягалися дівчата в часи Київської Русі.

Представники Хмельницького арбалетно-лучного клюбу „Камелот" вчили стріляти з лука.

Верхи на коні – немов князівна. Фото: Володимир Якимів

Генеральна рада пластового загону „Червона калина" – на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – 25-та Генеральна рада пластового загону „Червона калина" відбулася 26-27 вересня на Союзівці з участю сеньйорів загону в США та представників з України – Олекси Микитки зі Львова та кошового коша в Україні Ігоря Кітели з Києва.

При відкритті віддано шану Богданові Саврасові, Богданові Михайліву та Миролюбові Лозинському, які відійшли на вічну ватру в часі від останньої Генеральної ради. З їхнім відходом загін втратив цінних, здібних та працьовитих членів.

Члени Генеральної старшини звітували про свою діяльність – спортивно-вишкільні табори, футбольні змаги ім. Степана Охримовича, мандрівки по Україні та традиційні вечорниці „Червоної калини" в США.

Цьогорічні вечорниці відбулися під знаком 50-ліття формальної презентації дебютанток. Відзначено дебютанток минулих років і організаторів вечорниць.

Надзвичайними подіями були святкування 75-ліття Патріярха Любомира Гузара, його відзначення в Україні орденом Ярослава Мудрого III ступеня та пластовим орденом Вічного вогню в золоті. Загін мав з Патріярхом Л. Гузарем зустріч після останнього Синоду Української Греко-Католицької Церкви.

З діяльности членів загону треба згадати, що Володимир Базарко очолює Головну Пластову Булаву (ГПБ), Петро Дармограй є членом ГПБ, а Ігор Сохан – членом Головної Пластової Ради.

На раді присутні одержали найновіше число „Дружнього послання", яке було присвячене 100-літтю від народження Степана Бандери, котрий належав до „Червоної калини".

Увечорі 26 вересня відбулася спільна вечеря, а в неділю загін взяв участь в Службі Божій. Отаман загону І. Сохан передав свою булаву новому отаманові Романові Савицькому.

Богдан Кузишин

Учасники Генеральної ради пластового загону „Червона калина" 26 вересня перед головним будинком Союзівки.

УКРАЇНА І СВІТ

Працівники „Смолоскипу“ відвідали Крути

КРУТИ, Чернігівська область. – З ініціятиви голови видавництва „Смолоскип“ Осипа Зінкевича 8 жовтня вирушили до Крут представники видавництва – О. Зінкевич з дружиною Надією, Андрій Могиленко і авторка цих рядків. Попередньо було домовлено про зустріч із працівницею музею Тетяною Пожарською, яка на нас чекала.

В дарунок привезли книжки Володимира Яніва „Бій під Крутами“, видану 1953 року в Парижі французькою мовою, рідкісну книжку Семена Збаразького „Крути“, видану в Мюнхені ще 1958 року, та бібліографічний довідник Крутянських матеріялів, які зберігаються у „Смолоскипі“, франкомовні афіші, які у 1953 році розклеювали по будинках Парижу українські студенти.

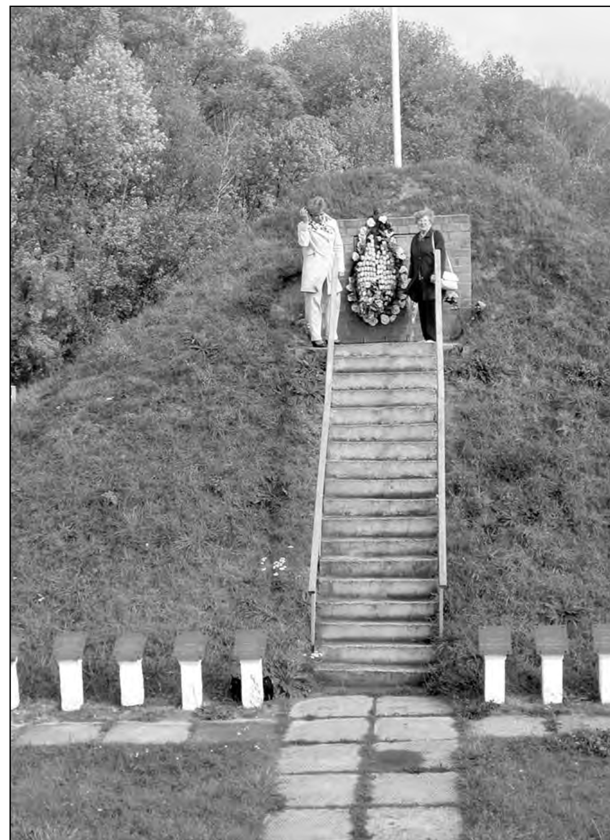
Принесли помаранчеві квіти до двох пагорбів, які стоять поруч, один коло другого. Перший був насипаний землею з усіх областей України на початку 1990-их років при сприянні українських організацій західньої діяспори, другий з’явився пізніше.

Т. Пожарська розповідає: „1988 року Вячеслав Чорновіл, повернувшись із заслання, приїхав до Крут, щоб зустрітися з очевидцем тих подій Уляною Пожарською. Про це довідалася від неї не відразу, а набагато пізніше, коли прочитали на клаптику паперу записане прізвище таємного гостя… Тоді й виникла ідея створення пагорба в пам’ять крутянців. Історія будівництва музею – поспішали до ювілейних роковин, хлопці-будівельники на морозі клали шпали, спали у доставлених вагонах, частинах майбутнього музею (для правдоподібности історичної ситуації є й вагон 1908 року), їли, що та ж гостинна господарка сама вдома готувала. Поставили вагони, оновили, але не подумали, щоб між тими вагонами збудувати хоч невеличку капличку, щоб у ній можна було помолитись за душі загиблих“.

Вагони, що стоять на обірваних шпалах, як і обірвані кулею юнацькі життя на станції Крути. Посередині бруківка – це й увесь музей, а в ньому – хвилини з життя: підготування в дорогу з Києва студентів університету св. Володимира та учнів київських гімназій, порив і запал юних душ, сум’яття і відвага.

Працівники громадських і державних установ, міністерств і відомств, які відвідують музей, чомусь не здогадаються видати хоч невеличкий буклет про цю історичну подію для відвідувачів. Тому гості з „Смолоскипу“ й вирішили привезти музеєві книжки „Крути“, видати буклет про героїв.

Олена Голуб

Олена Голуб і Надія Зінкевич покладають квіти до першого Крутянського пагорба.

Музей Крутянців поблизу станції Крути.

Осип Зінкевич, Надія Зінкевич і Андрій Могиленко біля другого Крутянського пагорба.

Дорогі наші рідні
сестичко Марійко і швагре Йосипе,
цьоцю і вуйцю, бабусю й дідусю!
З нагоди Вашого
60-річчя подружнього життя
прийміть наші найщиріші побажання.

Прийшла до Вас святкова дата
В калиновім намисті прекрасних літ.
Слова найкращі хочем передати
І золото-багряний осінній привіт.
Хай Бог береже Вас ще років багато
На щастя усім нам, на радість крилату
Дай Вам Боже разом довго жити і
Горя не знати і не тужити.
Хай благодатним буде Ваш вік
Впродовж Ваших діямантових літ
Низький Вам уклін.

З повагою: сестра Зоня, племінниці – Галя і Дана,
внуки – Галюня з сім’єю і Оксанка з сім’єю
правнуки – Олежик і Софійка.
Україна, Тернопіль 2009.

Грушевськіяна – це невпинний творчий процес

Учасники конференції біля пам'ятника Михайлові Грушевському.

ЛЬВІВ. – 29 вересня у Державному меморіяльному музеї Михайла Грушевського відбулася, з нагоди 143-ліття народження видатного історика, наукова конференція „Українське історичне товариство: ювілейні сторінки. Досвід та перспективи", присвячена 45-ій річниці діяльності Українського Історичного Товариства (УІТ).

Перед відкриттям конференції відбулося покладання квітів до пам'ятника М. Грушевському. У цій церемонії взяли участь директор музею Марія Магунь, віце-президент УІТ, співредактор журналу „Український історик", директор Інституту дослідження української діяспори Національного університету „Острозька академія" Алла Атаманенко, завідувач відділу нової історії України Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича Феодосій Стеблій, представники суспільно-культурного товариства „Холмщина" та ін. Вшанувати пам'ять М. Грушевського прийшли також учні львівських шкіл та гімназій.

В праці конференції взяли участь відомі дослідники А. Атаманенко, Галина Бурлака, Валентина Піскун, Віталій Тельвак, молоді дослідники – Галина Клинова, Наталія Конопка, Любов Корнійчук, Анастасія Хеленюк, музейні працівники – М. Магунь та Микола Дзурак, а також родина Михайла та Марії Грушевських – Анна та Любомира Микласевичі, о. Зиновій Микласевич.

Директор Державного меморіяльного музею у Львові М. Магунь виголосила привітання учасникам конференції від Президента УІТ, голови Світової Наукової Ради Світового Конгресу Українців, головного редактора журналу „Український історик" проф. Любомира Винара.

Першу доповідь „Українське історичне товариство як чинник розвитку історіографії в діяспорі" виголосила А. Атаманенко. Важливі питання розглянула у своїй доповіді „Українська політична еміграція 20-их років XX ст. на сторінках „Українського історика": особистісний та подієвий виміри" провідний науковий співробітник Центру українознавства Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, науковий секретар Київського осередку УІТ ім. М. Грушевського професор В. Піскун. Вона запропонувала звернутися до Президента України Віктора Ющенка з пропозицією про нагородження проф. Л. Винара – засновника і незмінного редактора журналу „Український Історик", ініціятора і багатолітнього президента УІТ орденом Ярослава Мудрого.

Про початки видання епістолярної спадщини М. Грушевського та ролю у цьому процесі УІТ говорила завідувач відділу рукописних фондів і текстології Інституту української літератури ім. Т. Шевченка НАН України Г. Бурлака. Професор Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка Віталій Тельвак присвятив доповідь теоретичним проблемам сучасного грушевськознавства.

З доповідями, присвяченими членам УІТ в діяспорі та Україні виступили Н. Конопка, Г. Клинова, Л. Корнійчук та А. Хеленюк. Старший науковий співробітник Музею І. Франка у Криворівні М. Дзурак розповів про значення Гуцульщини в житті та творчості М. Грушевського.

Відбулася презентація книжкових видань УіТ та Державного меморіяльного музею М. Грушевського у Львові. А. Атаманенко розповіла про видання УІТ, що вийшли у 2008-2009 роках – праці Симона Наріжного „Українська еміґрація. Культурна праця української еміґрації між двома світовими війнами" (спільне видання УІТ, НТШ у Львові та Інституту дослідження української діяспори Острозької академії), „Спомини" Олександра Домбровського, дослідження Л. Винара про Олега Ольжича (спільні видання УІТ та Інституту дослідження української діяспори), четвертий том „Листування Михайла Грушевського" (листування з Іваном Джиджорою) та інші книги.

М. Магунь презентувала видане музеєм „Листування Михайла, Марії та Катерини Грушевських", у якому вперше опубліковано 42 листи родини Грушевських, датованих 1898-1947 роками.

У заключній доповіді директор музею М. Магунь підвела підсумки конференції та поділилася плянами на майбутнє, зокрема проєктом видання „Листування Михайла та Ольги Мочульських", „Стежками Грушевських на Тернопіллі" та ін.

М. Магунь також вручила директорові Інституту дослідження української діяспори А. Атаманенко золоту медалю Михайла Грушевського за вагомий внесок у розвиток української історичної науки та журналу „Український історик".

Галина Клинова

Вручено стипендії ім. Меланії Денис-Ковалюк

ЛЬВІВ. – В селі Заболотівці, Львівської области, вже восьмий раз відбулося вручання грамот і стипендій студентам села з Тривалого Фонду ім. Меланії Денис-Ковалюк, яким адмініструє Канадсько-українська фундація (КУФ) в співпраці з Фундацією „Україна-США“.

Вручення стипендій відбулося 26 липня в школі. 14 студентів отримали по 1,450 грн. На врученні були присутні дочка і внучка св.п. Меланії Денис-Ковалюк – Марія Тим’як і Роксоляна Тим’як-Лончина. Провадила подією директор бюра КУФ у Львові Ліда Андрушко.

З коротким словом виступили Надія Гаркало, М. Тим’як і Л. Андрушко.

Вшанували хвилинною мовчанкою покійну директор школи в Заболотівцях Ліду Денис, яка дуже віддано співпрацювала з членами родини М. Денис-Ковалюк для прикрашення і поліпшення школи.

25 вересня в приміщенні Консульства Канади у Львові відбулось вручення стипендій Фонду ім. Меланії Денис-Ковалюк, на якому були присутні всі шість стипендистів, почесний консул Канади Оксана Винницька і члени КУФ Л. Андрушко та Оля Якимик.

Цей фонд був створений з пожертв Тані Ковалюк, внучки св.п. М. Денис-Ковалюк. Він призначений для студентів Львівської области, які студіюють історію України або українську мову та літературу.

До стипендистів з вітальним словом звернулись Л. Андрушко і О. Винницька.

Цього року шістьом маґістрам і аспірантам вручено грамоти і стипендії на загальну суму 3,000 дол.

Одержали стипендії Ольга Тріль, Віра Шелемех, Орися Андрійчик, Руслана Наконечна, Ірина Пірожак і Мар’яна Гаврилюк.

Богдан Ковалюк,
адміністратор Фонду

Вручення стипендій Фонду ім. Меланії Денис-Ковалюк (перший ряд зліва): Марія Красіцька, Світлана Баран, Оксана Баран, Уляна Курковська, Іванна Шинкар, Іванна Кухтин, (другий ряд): Ярослав Шинкар, Олег Гладів, Ігор Шминець, Ігор Цюпак, Ярослав Засянський.

На врученні стипендій Фонду (зліва): були присутні почесний консул Канади Оксана Винницька, стипендисти Орися Андрійчик, Руслана Наконечна, Ірина Пірожик, Віра Шелемех, Мар’яна Гаврилюк і Ольга Тріль, Ліда Андрушко – виконавчий директор бюра КУФ у Львові.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

У Татарстані вшанували пам'ять українського мистця Д. Бурлюка

Меморіяльна композиція видатному українцеві – художникові та поетові Давидові Бурлюкові в Казані.

КАЗАНЬ, Росія. – 12 вересня відбулося урочисте відкриття меморіяльної композиції видатному українцеві – художникові та поетові Давидові Бурлюкові (1882-1967).

„У цьому будинку в 1899-1901 р. учився видатний український художник-новатор, засновник футуризму в Росії Давид Бурлюк" – меморіяльна дошка з таким текстом російською, татарською й українською мовами встановлена на фасаді будинку колишньої Казанської художньої школи. Автор композиції – татарський скульптор Махмут Гасімов.

У церемонії взяли участь радник-посланник Посольства України в Російській Федерації Євген Герасимов, перший заступник міністра культури Республіки Татарстан Айдар Гайнутдінов, співголова Об'єднання українців Росії і Федеральної національно-культурної автономії українців Росії Василь Бабенко, заступник директора Культурного центру України в Москві Людмила Гільманова, голова Фундації ім. Д. Бурлюка (Суми) Олександер Капітоненко та інші.

У своїх виступах учасники церемонії відзначили, що відкриття меморіяльної дошки є глибоко символічним. Адже саме в Казані Д. Бурлюк, народжений в Україні, на Сумщині, почав навчатися живопису. Дошка відкрита з ініціятиви Нижньокамської національно-культурної автономії „Українське товариство „Вербиченька" (керівник Євген Савенко). Перша дошка пам'яті мистцеві була відкрита два роки тому на фасаді Сумської гімназії.

У Національній художній галереї відбулася презентація творів Д. Бурлюка із зібрань Башкирського художнього музею ім. Михайла Нестерова.

Збулися слова художника і поета (у перекладі з російської мови Олександра Вертіля): *„І вірте, цей настане день, в пустельнім світі без гоніння світило Бурлюка зійде..."*

Олександер Капітоненко

Один з незабутньої Празької школи

Таким залишився світлий образ Олекси Стефановича.

МИЛЯТИН, Рівненська область. – З нагоди 110-річчя від народження Олекси Стефановича у клюбі його родинного села відбулося вшанування пам'яті поета і презентація його книжки „Похитнулися міри і виміри", виданої спільними зусиллями видавництва „Азалія" та Національного університету „Острозька академія".

О. Стефанович народився у родині православного священика Короната Стефановича. Спочатку син пішов слідами батька – одержав духовну освіту, закінчивши 1914 року духовну школу в Клевані на Рівненщині, а 1919 року – Волинську духовну семінарію в Житомирі.

Відтак юнак поринув у вир революційної боротьби, а після поразки Армії Української Народної Республіки відійшов з уцілілими військовими частинами за кордон, у Чехословаччину. Там він належав до так званої Празької школи – разом з Євгеном Маланюком, Леонідом Мосендзом, Юрієм Липою, Оксаною Лятуринською, Олегом Ольжичем, Оленою Телігою та іншими.

Там же, крім творчої праці, захистив у 1932 році докторську дисертацію на тему „Амвросій Метлинський як поет". Коли 1944 року до Праги наблизилися радянські війська, О. Стефанович перейшов до Німеччини і до 1949 року перебував в Міттенвальді, в таборі українських переселенців. Звідти він переїхав до США і до кінця життя мешкав у Бафало, штат Ню-Йорк, де й помер 4 січня 1970 року в самоті та негараздах.

Творчість О. Стефановича наповнена символікою, таємничістю і глибокою вірою у Бога. Найплідніший творчий період поета припадає на 1920-1930-ті роки. Тоді в Празі вийшли друком обидві його збірки: „Поезії" (1927) і „Стефанос І"(1938).

Крім того, поет підготував рукописи збірок „Стефанос ІІ" і „Кінцесвітнє", що побачили світ уже після смерти автора, коштом волиняків, у виданні „Олекса Стефанович. Зібрані твори" (Торонто, 1975 рік), упорядковані Богданом Бойчуком зі вступною статтею Івана Фізера.

Загалом письменницький доробок О. Стефановича нараховує понад 200 віршів, поему „Кінець Атлантиди", переклад „Тризни" – російськомовної поеми Тараса Шевченка, літературно-критичні статті про Олексу Влизька та Олега Ольжича.

Незважаючи на невеликий обсяг, цей доробок тематично багатий і відзначається унікальністю поетичних засобів. На думку письменника, доктора філософських наук, проректора Національного університету „Острозька академія" Петра Кралюка, „у Стефановича є дуже цікава громадянська лірика. Він дуже по-цікавому дивиться на деякі аспекти нашої історії.

Навіть на сьогоднішній день вони залишаються для нас актуальними та повчальними. Кожен, хто ознайомлюється з його творчістю, бачить ширину обріїв його безсмертного доробку, що залишився справді невмирущим скарбом для всіх тих, хто любить рідне поетичне слово, любить рідну Україну та її культуру. Він великий майстер слова і великий український патріот".

Євген Цимбалюк

Виступ молодіжного хору євангельської церкви

ЮНІОН, Ню-Джерзі. – Пам'ятною подією щорічного свята громади Української євангельської церкви, що відбулося 11 жовтня, став виступ молодіжного хору Першої української євангельської церкви в Сиракюзі, Ню-Йорк, яким диригує Оля Рудка. 35 учасників хору виконали ряд пісень українською та англійською мовами, з сольоспівом виступили Марина Оляш, Вероніка Копчук і Василь Подарунок, а тріо флейтисток – Оля Оляш, Юля Войтович і Лариса Печена – зачарували учасників свята грою на своїх інструментах. *Фото: Л. Хм.*

СПОРТ

Відбулися жовтневі змагання з футболу

22 жовтня в Донецьку, на стадіоні „Донбас-Арена“ відбулися змагання Ліґи Европи з футболу між командами „Шахтар“ і „Тулуза“ (Франція). Донецький „Шахтар" знову переміг своїх суперників. „Тулуза“ у Донецьку змогла протриматися лише вісім хвилин. За цей час донеччани подали чотири кутових. І саме останній став результативним – м'яч влучив у руку захисникові гостей. Удар Фернандіньо з 11-метрової позначки був точним.

У середині першої половини Родріґес де Сільва Жадсон віддав м'яча Луїсові Адріяно, який дотиком обіграв воротаря і пробив повз двох захисників, які опинилися перед воротами. Потім Даріо Срна з кутового розіграв комбінацію, після чого м'яч було переведено на лівий бік – і Томаш Хюбшман зробив рахунок розгромним. Другу половину гри команда з Донбасу розпочала неквапливо. Але варто їм було трохи додати – і четвертий м'яч влетів у ворота „Тулузи“.

Ще одна розгромна перемога „Шахтаря“ у Лізі Европи – і донеччани майже забезпечили собі вихід до 1/16 фінальної частини змагань. Щоб посісти перше місце у своїй групі, їм вистачить чотирьох точок у трьох змаганнях, що залишилися.

* * *

20 жовтня в Міляні, Італія, на стадіоні „Джузепе Меаца“ київська команда „Динамо“ грала у Лізі Европи з командою „Інтер“.

Перед грою нічия із беззаперечним провідником італійського футболу розглядалася як мінімально можливий варіянт. Проте вболівальники „Динамо“ не дуже вірили у можливість киян протистояти італійцям. І дарма.

У першому половині гри „Динамо“ повністю переграло „Інтер“. Кияни захопили ініціятиву і навіть після забитого їм м'яча кияни продовжували атакувати. Двічі „Динамо“ виходило вперед і двічі суперник виравнював рахунок. Вислід – 2:2.

* * *

Перемога команди російської команди „Рубін“ (Казань, Татарстан) в грі з „Барселоною“ та нічия „Динамо“ заплутали ситуацію у групі: три команди мають по чотири точки („Барселона“, „Динамо“ та „Рубін“), „Інтер“ маю три точки.

Особливо важливий для „Динамо“ наступний двобій з „Інтером“ – 4 листопада в Києві. 24 листопада „Динамо“ гратиме з командою „Рубін“, 9 грудня – з командою „Барселона“. „Шахтар“ гратиме 5 листопада з командою „Тулуза“, 3 грудня – з командою „Брюґґе“, 16 грудня – з командою „Партизан“.

* * *

22 жовтня юнацька збірна України (футболісти 1993 року народження) провела третю гру першого кваліфікаційного кола Евро-2010 (U-17). Українці зіграли внічию з французами (1:1). Таким чином, від сьомої групи пройшли у наступні змагання саме ці дві команди. *(„Чемпіон“)*

Подорож у каторжні місця

Олександер Вівчарик

Продовження. Початок в чч. 7-15, 37-43

Невільниці у таборі

Чимало жахливих драм відбувалися між господарями і прислугою. Господарі, які взяли собі рабиню-служницю, не несли жодної відповідальності за її травми, хвороби і навіть смерть.

Табірна практика збагатилася купівлею-продажею жінок. Щоправда, то була, швидше, не торгівля, а компенсаційна винагорода за послуги. Спеціяльні люди, насамперед – нарядники або інші табірні чини, промишляли цим. За помірну плату (наприклад, за пів літра спирту) можна було купити, обміняти, змусити до співжиття молоду, красиву жінку. Була розроблена спеціяльна процедура розтління наївних дівчат. Зрозуміло, не обходилося без спротиву – впертого, часто невидимого, але, знову ж, у кожного свого. Інакше не можна було вистояти.

Цікавими є спогади про жінок у таборі в'язня Павла Аксьонова, який перебував в Інтлаґу. Він пише, що в четвертому табірному відділенні перебувало 4,000-5,000 жінок і дівчат. Там були балерина Тамара Вераксо – жінка неабиякого таланту, донька знаменитого Карла Радека, кіноактриса Зоя Федорова і багато інших знаних жінок. П. Аксьонов згадав українських дівчат Ніну і Надю. Як на мене, то були Ніна Адаркіна (Переверзєва) і Надія Волянська (Ярмолюк). Остання померла вже досить давно у Тернополі, а Н. Адаркіна живе в Черкасах разом з донькою Вікторією.

Не можу не згадати і про Т. Вераксо. Я її добре знав, тому що в дитинстві вона вчила мене танцювати. Точніше, я був у танцювальному колективі, який ставив різні музичні спектаклі. Організувала його і керувала ним Т. Вераксо. Ми виступали в клюбах Інти і навіть у військових частинах. Коли Т. Вераксо померла, на її похорон прийшла чи не половина Інти. До війни вона вважалася однією з найкращих балерин Київського театру опери і балету. Разом з Народним артистом Росії Миколою Печковським – видатним тенором, колишнім солістом Маріїнського театру в Ленінґраді, вона 17 серпня 1946 року поставила в табірному театрі оперу Руджеро Леонковало „Паяци".

Театр в Інті постав узимку 1946 року. Вірніше, тоді було збудовано приміщення клюбу. А взагалі його становлення почалося влітку 1943 року, коли старший інспектор культурно-виховного відділу Галина Калакуцька організувала серед ув'язнених художньо-аґітаційну роботу. Про театр мріяли і в'язні. Вистави, які дивилися часом і вони, і в яких дехто з них брав участь, були стимулом життя і виживання, віддушиною в нелегкій долі.

Отже, в лютому 1946 року за вимогою з Інти в місто прибув спеціяльний етап театральної інтеліґенції: співаки, артисти драми, музичної комедії і балету, музиканти і навіть два композитори. Для них виділили найкращі бараки. Улюбленим артистам глядачі з охорони підносили не квіти, а харчі і навіть спирт. Але 3 травня 1950 року театр був визнаний нерентабельним і переведений на становище клюбу, хоча і в ньому продовжували ставити оперети, активно працювала драматична трупа. І все ж артисток перевели в четверте відділення, а артистів розподілили по інших таборах.

П. Аксьонов розповідає, що особливою увагою у таборі користувалися дружини англійських і американських офіцерів. Під час Другої світової війни союзники посилали в СРСР багато старшин, які одружувалися в посольствах союзних країн з дозволу радянських органів. Після капітуляції Німеччини місія американців і англійців офіцерів закінчилася, і вони почали збиратися додому.

Але Москва заборонила виїзд дружинам цих офіцерів. Їх засудили до тривалих термінів ув'язнення і відіслали якнайдалі. Вони не були покинуті напризволяще, отримували нечувано багаті пакунки, котрі забезпечували їм цілком пристойне життя і давали можливість підтримувати багатьох подружок, котрі нічого не отримували від своїх рідних.

Накази про наведення суворого порядку у відділенні не виконувалися. Врешті-решт призначили начальником відділення спеціяліста-режимника підполковника Польового.

Я знав його, коли він був деякий час начальником нашого табірного відділення. Польовий рішуче взявся до справи. Перш за все, наказав здати в камеру схову всі особисті речі. У бараках не повинно бути жодної косметики. Дозволялася тільки табірна уніформа.

Жодна жінка не виконала цього наказу. Спроба силою забрати речі теж не вдалася. Польовий перевів один барак на посилений режим. Зовсім несподівано все вирішилося. Польовий вирішив сам поговорити з жінками. Їх попередили, щоб вони якомога привітніше прийняли начальника.

І ось сталася зустріч. Усі посміхалися, хвалили начальника за твердість, бажали йому нових успіхів. Старша днювальна, звертаючись до нього, сказала: „Ми тепер розуміємо вашу турботу, тому вирішили нагородити вас". Кілька жінок спільним зусиллями підняли величезну „парашу", наповнену фекаліями, і одягли її на голову начальника відділення.

Ні в кого не було сумніву у надзвичайному характері цієї пригоди, і в той же час ніхто і не думав починати слідство. Відставка Польового була прийнята. Новий начальник відмовився від плянів свого попередника і відновив старі порядки.

Ось таку історію розповів П. Аксьонов. Коли я прочитав спогади П. Аксьонова своїй мамі, вона пригадала, як було... Мама жила у бараці, з якого всі жінки ходили на загальні роботи завжди в чорних робах. Про якусь косметику взагалі не йшлося. Після 12 годин важкої праці в голові крутилася лише одна думка: поїсти і відпочити. Мама мала вишиванку, яка зберігалася у камері схову. 1951 року їй запропонували працювати днювальною у бараці, в якому жили ув'язнені артистки.

Здивована мама мала тиждень перепочинку. У тому бараці вона і побачила, що артистки ходять у світському вбранні, їдять гарну їжу, мають косметику і навіть ножиці, що суворо заборонялося. У ньому вона познайомилася з красунею Т. Вераксою.

Але через тиждень її знову викликали і натякнули, що для того, аби працювати днювальною в такому бараці, слід доповідати, про що говорять між собою його мешканки. Мати навідріз відмовилася від пропозиції і її того ж дня повернули на старе місце – копати рови в тундрі.

Якось на з'їзді репресованих у Києві мама запитала: „Поясніть мені, чому мене не приписали в колгоспі, не дозволяли жити в західній Україні, а вас приписали в „бандерівському" місті?" Зрозуміло, що відповіді вона не отримала.

Колишні каторжани Марія Вівчарик (Ластівка) і Леонід Рябченко.
Фото: Олександер Вівчарик

Полтавець Леонід Рябченко – свідок повстання

Допоміг випадок: на початку 2008 року мені до рук потрапила стаття журналістки Ганни Дениско „За компасом марки „Воля", видрукувана у газеті „Молодь України". У ній ішлося про козака зі Снітину Леоніда Рябченка, про його непросту долю, випробування і страждання в Інті. Я негайно зв'язався з редакцією і отримав адресу Л. Рябченка. Він відгукнувся на мого листа і завітав до нас у Смілу з сином Богданом. Поки він вітався з моєю мамою, яка прийшла поспілкуватися з побратимом по неволі, я вже гортав книгу захоплюючих спогадів козака з Полтавщини.

І від щирої його розповіді стає страшно: як таке могло бути, як люди могли витримати той жах? Подібні книги мали б вивчати учні у школах України. Але…

Л. Рябченко карався в таборах за те, що був свідомим українцем, як і мої батьки-галичани. Його так само не пускали на рідну Полтавщину, як моїх батьків на Тернопільщину. Тож мусів і після звільнення дивитися на сумні сніги Інти. Коли ж йому вдалося повернутися на Полтавщину, зазнав нових переслідувань. Його вісім разів звільняли з праці, викликали на допити в КҐБ. Переслідували навіть за те, що у власній оселі мав картини на теми українського козацтва. Слідчий КҐБ запитав: „Чому у вас вдома висять портрети гетьманів України?"

Допитуваний відповів: „У мене прізвище – Рябченко. Непоказне, нічим не видатне. А ваше прізвище, громадянине начальнику, Порубай. Таким прізвищем варто гордитися. Адже ваші предки під проводом славних гетьманів гордо несли звитягу Української землі. То чого ж мені не тримати вдома портрети великих наших порубаїв?"

Слідчий довго і важко думав, а тоді підписав перепустку і сказав: „Ідіть!"

Розповів Л. Рябченко і про те, як йому вдалося врятувати від катувань, а то і смерти, цілу когорту політв'язнів Інти після невдалої спроби повстання під назвою „Північне сяйво". (Про це було в ч. 41). У ніч з 2 на 3 лютого 1950 року до прохідної вахти підійшов немолодий уже в'язень і різким тоном звернувся до старшого сержанта: „Негайно з'єднайте мене по телефону з полковником Халєєвим".

„Гаразд, – погодився сержант. – За вами приїдуть".

Невдовзі біля вахти зупинився „чорний ворон", забрав незвичайного в'язня та й повіз, куди належить.

Цей в'язень Микола Лапін був майором служби безпеки, якого за якусь провину заслали в табір із завданням стежити за поведінкою політичних в'язнів. За доносом М. Лапіна майже всіх провідних членів повстанської ради заарештували. Чекісти негайно розпочали пошуки документів повстання, які переховував Пантелеймон Василевський. Про місце зберігання знали тільки двоє – П. Василевський та ще Петро Братусь, обидва заарештовані. М. Лапін цього не знав.

Невдовзі після арешту Іван Василенко передав Л. Рябченкові наказ П. Василевського відшукати і знищити небезпечні папери.

І Л. Рябченко виконав це завдання. На аркушах паперу була накреслена схема розташування бараків, вказані місця збору леґіонів, чітко визначені завдання і маршрути кожного з них відповідно до схеми розгортання бойових дій. Була географічна мапа Комі АРСР та розклад руху поїздів по станції Інта з грифом „таємно", список задіяних політв'язнів, командирів леґіонів, сотень, відділень, окремих груп і відповідних господарських служб. Останнім папірцем виявився листочок із зошита з віршем про любові до Матері-України. Л. Рябченко спалив усі папери в кузні.

У таборах гнилої Півночі поневолювачі гнобили і вбивали цвіт нашої нації. Прикро, що українська молодь знає про козаків прадавніх, але майже не знає про їхніх батьків, які боролися за рідну землю і за волю зовсім недавно.

Продовження в наступних числах „Свободи"

• РІЗНЕ •

• НА ПРОДАЖ •

Незабутній о. д-р Володимир Левицький (1898-1969)

40 років тому, 30 вересня 1969 року, помер о. д-р Володимир Левицький. Він народився 1898 року на Гуцульщині у старій священичій родині. Закінчив гімназію в Коломиї і вступив на філософський факультет у Львові. Коли розпочались Визвольні змагання, поринув у вир боротьби за волю України як хорунжий Української Галицької Армії, а потім як сотник армії Української Народної Республіки. Був поранений, ледве вижив від тифу.

Після війни В. Левицький повернувся до навчання. Здобув докторат з богослов'я у Львові і докторат з філософії у Відні.

У 1930 році В. Левицький прийняв священичу хіротонію. Працював як священик на Поділлі, водночас провадив широку громадсько-освітню діяльність. Організовував молодь, засновував читальні „Просвіти", виголошував доповіді на релігійні та національно-культурні теми, провадив збірки на національні потреби і на українських інвалідів, став піонером запровадження української мови в богослуженні під час польської влади, метою якої була послідовна польонізація українського населення і перетворення західних земель України на „Малопольщу".

Коли в 1939 році вибухла війна, о. В. Левицький, знаючи, яка доля чекала б його, відданого українського патріота, коли б він потрапив до рук більшовиків, виїхав за Сян. Після прибуття на Лемківщину, відразу розпочав суспільно-освітню працю серед місцевого населення, виховуючи у нього почуття українського національного патріотизму.

Згодом о. В. Левицького покликали до Берліну на посаду генерального секретаря Українського Національного Об'єднання в Німеччині. Був також заступником голови Українського допомогового комітету, допомагав братам і сестрам із східньої України, вивезеним на примусові роботи до Німеччини, а після війни рятував їх від жорстокого всевидячого ока радянських репатріяційних комісій.

В 1949 році о. В. Левицький виїхав до Америки. Оселився у Філядельфії, де став редактором органу Української Православної Церкви (УПЦ) в США – журналу „Дніпро" та секретарем Єпископа Іоана Теодоровича. Був душпастирем кількох українських парафій, організатором парафії св. Андрія Первозваного у Вашінґтоні.

1956 року о. В. Левицький переїхав до Мінеаполісу, де протягом шести років був настоятелем парафії св. Архистратига Михаїла. Праці в цій громаді він віддався з усім запалом. Його богослужбові відправи були надхненні, проповіді – глибоко повчальні. Ідучи за прикладом великого подвижника Митрополита Василя Липківського, о. В. Левицький пов'язував у своїх проповідях основні релігійні теми з національними молитвами.

Усвідомлюючи потребу національного й релігійного виховання молоді, о. В. Левицький наполегливо працював для розвитку парафіяльного шкільництва. 1960-ті роки були нелегкими для Української Православної Церкви у Сполучених Штатах. о. В. Левицький мужньо виступав в обороні правопорядку в Церкві. Його пристрасні полемічні статті з того часу стали цінним матеріялом для істориків українського православ'я в Америці.

Протягом усієї своєї священичої діяльности в Українській Православній Церкві о. В. Левицький завжди наголошував потребу церковної єдности усіх православних українців, створення єдиної Української Автокефальної Православної Церкви у всьому світі, бо був переконаний, що тільки тоді з нею рахувалися б, її визнавав би Вселенський патріярх та всі Православні Церкви, що належать до сім'ї Вселенського Православ'я. Цей ідеал він постійно пропагував, радів, коли доходили до спільних нарад Українських Православних Церков в діяспорі, що мали довести до створення єдиного духовного центру для всіх українців.

Як науковець з двома докторськими дипломами, о. В. Левицький використовував свої знання і дослідження, писав численні наукові розвідки та статті. Був дійсним членом Української Вільної Академії Наук та Наукового Товариства ім. Шевченка.

Останні роки свого життя о. В. Левицький провів у Мінеаполісі, де здобув собі загальну пошану як добрий пастир, проповідник, учитель. З особливою любов'ю він викладав історію України, наголошуючи на світлих сторінках її минулого і закликаючи молодь подбати, щоб таким світлим було майбутнє рідної землі.

30 вересня 1969 року Господь покликав цього визначного душпастиря до своїх вічних осель. Нехай пам'ять про нього живе серед його вдячних духовних дітей у Мінеаполісі та всюди, де він служив Богові й Українському народові.

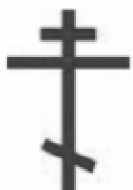

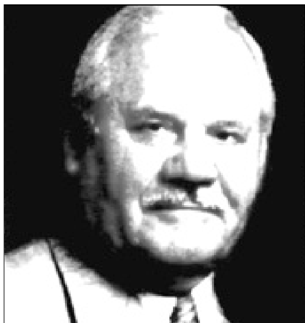
Св. п. о. протопресвітер Володимир Левицький

Зо святими упокой, Господи, душу спочилого раба твого, незабутнього о. протопресвітера В. Левицького! Вічна йому пам'ять!

Олександер Воронін,
Люба Левицька

Панахиди за о. В. Левицького були відслужені в Україні 16, 20 і 23 серпня. 25 жовтня була відслужена Панахида в Українській православній церкві св. Катерини у Арден-Гилс, Мінесота, після якої відбувся поминальний обід з показом світлин про о. В. Левицького.

Ділимося сумною вісткою з українською громадою, що 15 жовтня 2009 р., в Лондоні, Онт. Канада на 86-му році життя, відійшов у вічність

СВ. П.

БОРИС ЯРЕМЧЕНКО

нар. 15 лютого 1924 р. в с. Пустовари, Полтавської обл. Україна.

Борис Яремченко був активним учасником церковно-громадського життя в м. Лондоні. Тричі обирався головою православної громади. Сім років був головою одумівської оселі „Україна". Активним членом інших організацій.

Жертвував свій час і ресурси на церковно-громадські потреби.

Залишені у глибокому смутку:

дружина	**ВІРА**
сини:	**ГРИГОРІЙ з родиною**
	ПАВЛО з родиною
внучка	**ГАНЯ з родиною**
внук	**МИХАЙЛО з родиною**
внучка	**БРИДЖІТ**
правнуки:	**НОЛЕН і АЛЕКСА**
шваґер	**ВІКТОР ПЕДЕНКО з родиною**
в Україні:	
брат	**ЮРІЙ з дружиною**
племінники:	**ОЛЕГ і ОЛЕНА з родинами**

ближча і дальша родина в Канаді та Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

В сумну 2-гу річницю смерти Миколи Вірного-Французженка 28 жовтня 2007 р.

Ви із того замісу
що міцніє з роками
Вас не всилі зламати
чи збити з путі...
Ви залізну завісу
не бомбами, а голосами
спромоглися роздерти
ще в своєму житті!
Хайже творчим і мирним
буде, друже, Ваш вечір,
усім недругам наперекір!
Повсякчас будьте Вірним,

Тягар беручи на плечі,
І в майбутнє скеровуйте зір!

Всі круглі дати і усі нулі
нехай Вас не бентежать вже ніколи!!
Вони такі ж бо немічні й малі
А Ви, мій друже Вірний, мій Миколо
із покоління, що в юнацтві обіруч
не завагалося схопить життя за роги
і не зійшли зі світлої дороги
Ви чесно йшли до ясної мети
крізь попелища двох лихих імперій,
щоб через долею відкриті двері
в нову добу звитяжно увійти!
Щасливе Ваше покоління й Ви,
що в темряві не збилися зі шляху,
Що заслужили в праці й боротьбі
Вітчизни шану і повагу!

Микола Вінграновський

Зінгер Айленд 2002 р.

З смутком повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 19 жовтня 2009 року на 89 році життя померла і засіла при Вічній Ватрі наша Мама, Тета, Бабуся, Тіточна і Стриєчна Сестра і Тета

СВ. П.

МАЛИНА (Омеляна) з Ставничих ДЗЮБА

нар. в Яворові 9 липня 1920 р. – пом. в Баффало 19 жовтня 2009 р.

Вогнівка, пластунка, член куреня Ті, що греблі рвуть; член студентського товариства "Січ " у Відні і Познані, працювала в Пласті, громаді і церкві.

донька – Христя Бравн з мужем Birt Brown
донька – Уляна Мелор з мужем Bob Mellor
сестрінка – Дора Салабан Горбачевська
внучка – Таня Бравн
внучка – Дара Бравн
внук – Олекса Горбачевський з дружиною Kris
внук – Петро Горбачевський
близька і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні.

ПАНАХИДА була відправлена 23 жовтня 2009 р. в 7:00 веч. в похоронному заведенні Pietszak Funeral Home.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 24 жовтня 2009 р. в церкві св. о. Миколая, 308 Fillmore Avenue, Buffalo, NY 14206, а відтак похована біля її мужа Корнела на цвинтарі св. Матея.

Замість квітів в імені Покійної датки можна складати на "Старий" Сокіл на руки Ореста Гаврилюка (Orest Hawryluk), 321 Linden Dr., Elkins Park, PA 19027 або на церкву св. о. Миколая, 308 Fillmore Avenue, Buffalo, NY 14206.

За присутність на похоронних відправах, вислови співчуття і пожертви складаємо нашу щиру подяку.

Вічна Їй Пам'ять!

З глибоким смутком повідомляємо, що у понеділок, 5 жовтня 2009 р. відійшов у Божу вічність наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, ВІТЧИМ, ДІДО, ПРАДІДО і БРАТ

СВ. П.

ІЛЯРІЙ МАЗЕПА

громадський діяч, народжений 11 травня 1924 р. у Денисові, Тернопільська область, Україна.

ПАРАСТАС відбувся 8 жовтня в похоронному заведенні Насевич.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 9 жовтня в церкві св. Архистратига Михаїла у Jenkintown, PA і на цвинтарі св. Марії у Fox Chase, PA.

В глибокому смутку залишилися:

дружина – ЕМЛІ
доньки – ІРЕНА КУРИЛАС
– ОЛЬГА з мужем ЮРІЄМ ЦАРИННИКОМ
пасерб – ДЖИМ МАРТЕН з дружиною ЕЛИЗАБЕТОЮ і родиною
пасербиця – СУЗАН СОНДЕРЗ АНРІЄН з мужем ХРИСТОФОРОМ
внуки – ЛІДІЯ БАЛАЖ з мужем РИЧАРДОМ
– ПАВЛО КУРИЛАС
– ОЛЕКСАНДРА й АНДРІЙ ЦАРИННИКИ
правнуки – СОНЯ
– АЛЕКСАНДЕР
сестра – ОЛЬГА РОМАНЧУК з родиною
та ближча і дальша родина в Канаді й Україні.

За присутність на похоронних відправах, вислови співчуття та пожертви складаємо щиру подяку.

Вічна Йому Пам'ять!

ПЛАСТОВИЙ КУРІНЬ УПС
„ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"

ділиться сумною вісткою, що з волі Всевишнього відійшла на Вічну Ватру в понеділок, 19-го жовтня 2009 р.

СВ. П.

пл. сен. дов.

МАЛИНА ДЗЮБА

довголітня членка куреня, комендантка і член адміністрації таборів на Новому Соколі, новацька виховниця і член Станиці в Бофало.

Цією дорогою висловлюємо глибоке співчуття Родині.

Провід куреня
„Ті, що греблі рвуть"

З глибоким сумом повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 25 серпня 2009 р. по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами відійшов у Божу вічність на 84-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

СВ. П.

ЯРОСЛАВ ФЕЩАК

Залишив у великому смутку:
дружину – ТЕРЕСУ
доньку – ТАМАРУ з чоловіком
внуків – ВАСИЛЬКА і АДРІЯНКА

Вічна Йому Пам'ять!

Подяка

Складаємо сердечну подяку для о. Мирона Миронюка і для о. Євгена Монюка за похоронні відправи. Як рівнож дуже дякуємо за участь у похороні та слова співчуття, за зложені пожертви у пам'ять Покійного Ярослава Фещака.

Нехай Господь нагородить усіх сторицею.

З великою пошаною дружина Тереса Фещак з родиною.

Родину, приятелів і знайомих просимо про молитви за спокій душі Славка.

Ділимося сумною вісткою, що 14 жовтня 2009 р. відійшов від нас у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

СВ. П.

ТЕОДОР ПОТЕР (ПОТЕРИЙКО)

нар. 27 листопада 1921 р. в Тернополі, Україна.

ПОХОРОН відбувся 17 жовтня 2009 р. в Українській католицькій церкві в North Port, FL.

У глибокому смутку залишилися:
доньки – ЛІЛЯ з родиною
– РОМА з родиною.

Вічна Йому пам'ять!

З глибоким смутком повідомляємо, що
в понеділок, 12 жовтня 2009 р. відійшов
від нас у вічність наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО та ДІДУСЬ

СВ. П.

ЯРОСЛАВ ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

нар. 10 вересня 1928 р. в м. Сокаль.

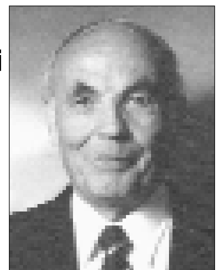
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида, а Покійний похований на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишилися у смутку:

дружина – ОДАРКА
сини – АНДРІЙ з дружиною ДАРКОЮ
– МИРОН з дружиною ТАМАРОЮ
внуки – НАТАЛКА, ЮЛІЯНА і ДАНИЛО
близька родина
– ПАВЛО і ХРИСТЯ ГОРБАЧЕВСЬКІ
– МЕТОДІЙ, ЯРОСЛАВ, ТАРАС і ДАНЯ КІНАХИ
– ОЛЯ, ОСИП, РОМАН, МИРОСЯ МУШКИ і ХРИСТЯ СКОЛНИК з чоловіком
– ВАСИЛЬ, ДАЄН, МЕЛЬОДІЯ і ТАРАС ДЯЧУКИ з родинами
ближча і дальша родина в США, Канаді й Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

В глибокому смутку повідомляємо, що
дня 17-го жовтня 2009 р. упокоївся в Бозі
на 85-му році життя наш найдорожчий
ТАТО, БРАТ, ДІДО і ПРАДІДО

СВ. П.

Юліян Котляр *"Левко"*

Нар. 4-го липня 1924 у селі Дудинці, пов. Сянік, Лемківщина.

У роках 1944-1948 служив в УПА на Холмщині. У 1948 р. перейшов рейдом до Західньої Німеччини, а у 1950 р. переїхав до США. Був Головою Головної Управи Організації Оборони Лемківщини, членом колеґії лемківських видань, Українського Народного Союзу, Суспільної Служби Комбатантів, Української Централі, Українського Дому в Пассейку та інших громадських організацій. В останньому часі виконував функції Голови Обєднання Колишніх Вояків УПА США і Канади, та Голови Видавництва Літопису УПА.

ПАНАХИДА відбулася 20-го жовтня 2009 р.

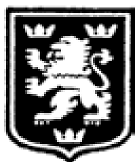
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 21-го жовтня 2009 р. в церкві св. Миколая в Пассейку, а відтак на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Ню-Джерзі.

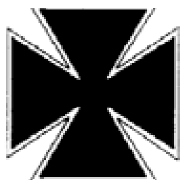
В глибокому смутку залишилися:

доньки – Надя Дубанович з мужем Джов
– Христина Котляр
– Петруся Паславська з мужем Нестором
– Леся Козіцька з мужем Романом
внуки – Христофор з дружиною Дженін, Олесь, Стефця, Наталка, Аля, Данило, Микола, Юліяна, Роман, Михась
правнуки – Натан, Пейтон
сестра – Марія Копик в Україні.

Пожертви замість квітів можна складати на видавництво *„Літопис УПА"* на адресу: Litopys UPA, 105 Francisco Avenue, Rutherford, NJ 07070.

Вічна Йому Память!

З глибоким жалем і смутком повідомляємо,
що 10 жовтня 2009 р., відійшов у вічність
на 93-му році життя наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ і ШВАҐЕР

СВ. П.

ПЕТРО МУДРИЙ

нар. 14 травня 1917 р. в селі Лімна, коло Самбора.

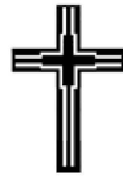
Колишній вояк 1 УД УНА.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 17 жовтня 2009 р., в Українській греко-католицькій церкві свв. Апостолів Петра і Павла в Балтиморі, Мд.

Залишені у смутку:

дочки – МАРІЯ МУДРА з чоловіком МАЙКЕЛ СЕЛДИН та діти СТІВЕН і ГЕЛЕН
– ГАЛИНА Л. МУДРА
син – ЮРІЙ І. МУДРИЙ
брат – ТЕОДОР з дружиною ЛІВІА САККО
та ближча і дальша родина в Америці, Англії й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Президія Середовища Української Головної Визвольної Ради ділиться сумною вісткою з членами й українською громадою, що 17 жовтня 2009 р., у Кліфтоні Ню-Джерзі, перестaвився у Божу вічність на 86 році багатотрудивого життя

СВ. П.

ЮЛІЯН КОТЛЯР „ЛЕВКО"

Народився 4 липня 1924 р. у с. Дудинці, що на Сяніччині-Лемківщина.

Учасник УПА від 1944-1948 рр. на Холмщині. 1948 р. рейдом прийшов до Західньої Німеччини. Член Середовища УГВР, голова Об'єднання колишніх Вояків УПА США і Канади. В останньому часі виконував функцію голови Видавничої Комісії „Літопис УПА". Бувший голова головної управи Організації Оборони Лемківщини і член колегії лемківських видань. Довголітній секретар 42 Відділу УНСоюзу і громадсько-політичний діяч.

Дочкам: Надії, Христині, Петрусі і Лесі, онукам і правнукам, ближчій і дальшій родині складаємо глибокі співчуття.

Вічна Йому Пам'ять!